

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation (SDC)

ການວາງແຜນ, ຈັດສັນ
ແລະ ຄຸ້ມຄອງນໍ້າໃຊ້ທີ່ດິນ
ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
ຂຶ້ນບ້ານ

ບົດເລື່ອງ ການປ່ຽນແປງ ທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ

ໂຄງການພັດທະນາ
ລະບົບນິເວດ
ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ
ຢູ່ເຂດພູດອຍ

2009 - 2020

ທ່ານ ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໄດ້ທີ່
ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້
ຖະໜົນບ້ານພັກຊີເກມ, ບ້ານ ໜອງວຽງຄໍາ,
ເມືອງໄຊທານີ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສ ປປ ລາວ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ກໍລະກົດ 2020

ໂທລະສັບ/ແຟັກ: +856 21770892
ເວັບໄຊ້: www.phakhaolao.la

ສາລະບານ

- ພາກສະເໜີ **2**
- ຂັ້ນຕອນການປະເມີນໂຄງການ **3**
- ວິທີການຂອງ MSC **3**
- ການຄັດເລືອກເອົາ ບົດເລົ່າເລື່ອງ **4**

ບົດເລົ່າເລື່ອງ ຂອງ ແຂວງຊຽງຂວາງ

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ຂອງແມ່ຍິງ **7**
- ສ້າງໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດໃຫ້ແກ່ ຊາວໜຸ່ມ ໄດ້ກັບຄືນບ້ານ **9**
- ຍົກລະດັບໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບຈາກການລ້ຽງງົວ **11**
- ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ນຳພາການພັດທະນາ SME ໃນຂະແໜງການຜະລິດຊາ **13**
- ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນຊຸມຊົນ **15**
- ການຫຼຸດຜ່ອນໄພໄໝ້ລາມປ່າ ແລະ ການປັບປຸງຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ **17**
- ການປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ແມ່ນສຳຄັນຫຼາຍ ສຳລັບ ຂະແໜງການເຫັດ **19**
- ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ບ້ານ ຈາກ ບໍລິສັດທີ່ມີອຳນາດ **21**

ບົດເລົ່າເລື່ອງ ຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ

- ເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນເພີ່ມຂຶ້ນ **23**
- ສ້າງຕະຫຼາດທີ່ຍືນຍົງໃຫ້ແກ່ການຜະລິດຟອຍແຂມໃນທ້ອງຖິ່ນ **25**
- ການປ່ຽນແປງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ **27**
- ຍົກລະດັບການປູກຍານໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ເສັ້ນທາງພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ **29**
- ຮັບປະກັນໃຫ້ການປູກຂະຫຍາຍໝາກແໜງປະສົບຜົນສຳເລັດ **31**
- ສ້າງພື້ນທີ່ປູກຂາໃນປ່າໄມ້ **33**
- ຊ່ວຍຂະຫຍາຍການປູກຫວາຍເພື່ອເປັນອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບ **35**
- ເຊື່ອມໂຍງ ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳກັບການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍສຳລັບແມ່ຍິງ **37**
- ສ້າງໂອກາດໃນການເປັນຜູ້ນຳ ໃຫ້ແກ່ ແມ່ຍິງ **39**

ບົດເລົ່າເລື່ອງ ຂອງ ລະດັບຊາດ

- ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການປົກສາຫາລືໃນລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ **41**
- ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງໜຸ່ມ ຈາກ ບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດ ກາຍເປັນຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ **43**
- ສ້າງຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານລັດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ **45**
- ຂະຫຍາຍຂົດຄວາມສາມາດ ຂອງ NGO ເພື່ອສະໜັບສະໜູນປະເດັນການຄອບຄອງທີ່ດິນ **47**

- ເອກະສານອ້າງອີງ **48**
- ບາດກ້າວ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ຂອງຂະບວນການວາງແຜນການ, ຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ **49**

ພາກສະເໜີ

ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍຢ່າງໃນ ປະເທດລາວ ໃນຫຼາຍທິດສະວັດຜ່ານມາ, ນັບຕັ້ງແຕ່ການປະຕິຮູບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຕັ້ງແຕ່ ປີ 1980 ເປັນຕົ້ນມາ. ຈາກສະພາບ ປະເທດ “ທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບທະເລ” ໄດ້ກາຍມາເປັນ “ເຂດເຊື່ອມຕໍ່ທາງບົກ” ລະຫວ່າງ ຈີນ ແລະ ອາຊີຕາເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້ ແລະ ຄຽງຄູ່ກັບ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດການຕະຫຼາດໄດ້ເຂົ້າເຖິງ ພຶດທຸກບ້ານທີ່ຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດທ່າໄກສອກຫຼີກທີ່ສຸດ. ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຈາກອົງການຮ່ວມມືສາກົນ, ລັດ ຖະບານໄດ້ນຳພາເຮັດໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກລົງເຄັ່ງໜັງ, ຫຼຸດຜ່ອນການຂາດສານອາຫານ, ເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະ ບຽງອາຫານ ແລະ ໄດ້ປັບປຸງການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ການພັດທະນາທັງໝົດ ແມ່ນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ແມ່ນແຕ່ໃນ ປະເທດທີ່ມີເສດຖະກິດອຸດສາຫະກຳທີ່ກ້າວໜ້າ ຂອງ ບັນດາປະເທດ G20. ໃນ ປະເທດລາວ, ສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຈ່າຍເຂົ້າໃນວຽກງານກ່ຽວກັບ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງປ່າໄມ້, ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປ່ຽນແປງວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ຕາມປະເພນີ ໃນຊຸມຊົນເຂດພູດອຍ. ວິທີການດັ່ງເດີມເກົ່າແກ່ກ່ຽວກັບ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ໄດ້ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງພິເສດສະເພາະ ຂອງ ບັນດານັກອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ, ບັນດາອົງການພັດທະນາ, ນັກເສດຖະສາດ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ອື່ນໆ. ໂຄງການພັດທະນາ

ໂຄງການຕາບີ ໂດຍຫຍໍ້
ອົງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງ
ສປປ ລາວ.
ຜູ້ໃຫ້ທຶນ: ອົງການຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາແຫ່ງປະເທດສະວິສເຊີ
ແລນ (SDC)
ມູນຄ່າຂອງໂຄງການ: 18,100,440 ໂດລາ
ໄລຍະເວລາ: ພຶດສະພາ 2009 - ກັນຍາ 2020
ໂຄງການຕາບີ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ອົງການຮ່ວມມືເພື່ອພັດທະນາ
ແຫ່ງປະເທດສະວິສເຊີແລນ ໃນດ້ານກະສິກຳ ແລະ ຄວາມ
ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂດຍ ກົມແຜນການ
ແລະ ການເງິນ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ
ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຊຶ່ງມີ
ການຊ່ວຍເຫຼືອ ທາງດ້ານວິຊາການ ຈາກ ບໍລິສັດນິຣັດສະວິເດນ
ເອບີ (NIRAS).

ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ນຳເອົາຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ເປັນພື້ນຖານ. P-FALUPAM ແມ່ນວິທີການ ທີ່ມີຈຸດປະສົງ ເພື່ອເຮັດການ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນລະດັບບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ. ເປັນຊຸດເຄື່ອງມື ທີ່ສະໜອງໃຫ້ແກ່ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ, ຄູ່ຮ່ວມງານຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ NGOs ໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການດຳເນີນການວາງແຜນຊັບພະຍາກອນແບບປະສົມປະສານ ແລະ ຕິດຕາມກວດການ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ຢ່າງເປັນທາງການ, ໂດຍໃຫ້ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອຳນາດການປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊາວບ້ານ. ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນອີງໃສ່ການຮັບຮູ້ການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແບບດັ້ງເດີມຕາມປະເພນີ ຂອງ ຊຸມຊົນໃນເຂດພູດອຍ ແລະ ມີຈຸດປະສົງທີ່ແນ່ໃສ່ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃຫ້ດີກວ່າເກົ່າ ລວມທັງ ການຜະ ລິດກະສິກຳໝູນວຽນແບບມີວິທະຍາສາດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ມີເນື້ອທີ່ບົກທຸ່ມຂອງປ່າໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ເປົ້າໝາຍລວມຂອງP-FALUPAM ແມ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີຄວາມສະເໝີພາບ ເພື່ອປັບປຸງຍົກລະດັບ ການດຳເນີນອາຊີບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ ບັນດາຜູ້ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຢູ່ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ. ບັນດາທ່ານ ທີ່ສົນໃຈລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ໂຄງການຕາບີ ແລະ P-FALUPAM ກໍສາມາດເຂົ້າເບິ່ງໃນທີ່ຢູ່ຕາມ ລິ້ງລຸ່ມນີ້ ແລະ ຈາກ ເອກະສານອ້າງອີງ:

- Putting Upland Agriculture and Biodiversity on the Map (brochure) file:///D:/2020/TABI%20Laos/Forestry-and-Agriculture-Land-Use-Planing-Brochure.pdf
- TABI Mid-Term Review November 2018 file:///D:/2020/TABI%20Laos/tabimid%20term%20review.pdf
- www.phakhaolao.la

ຂັ້ນຕອນການປະເມີນໂຄງການ

ຂະບວນວິທີການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ (M&E) ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນມາຢ່າງ ຕໍ່ເນື່ອງ. ການທົບທວນໄລຍະກາງຢ່າງເປັນທາງການໄດ້ຖືກດຳເນີນການໂດຍຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາສາກົນ 2 ທ່ານ ແລະ ຊ່ຽວຊານລາວ 2 ທ່ານໃນ ເດືອນຕຸລາ ແລະ ເດືອນພະຈິກ 2018.

ທີມງານ M&E ໄດ້ລາຍງານໃນທາງບວກ ກ່ຽວກັບ ກິດຈະກຳ ຂອງ ໂຄງການຕາບີ ທີ່ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມຂອງຊຸມຊົນ ພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອປັບປຸງຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ແລະ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ທີມງານ M&E ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ ໂຄງການ ຕາບີ ຄວນເຮັດການນຳໃຊ້ພື້ນຖານຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກວ້າງຂວາງນັ້ນໃຫ້ດີຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າໂດຍຜະລິດໃຫ້ມີເອກະສານ ກ່ຽວກັບບົດຮຽນ ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຜົນກະທົບ ຂອງ ແຜນງານ. ບົດເລື່ອງ ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ (MSC) ເປັນການປະຕິບັດຕາມການສະເໜີແນະ ດັ່ງກ່າວນັ້ນໂດຍກົງ. ທີມງານ M&E ຍັງສະເໜີແນະໃຫ້ ໂຄງການຕາບີ ສະໜັບສະໜູນການດຳເນີນງານໃນການປຶກສາຫາລື ໃນລະ ດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ຄວາມໝາຍສຳຄັນ ຂອງ ຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ຕໍ່ກັບ ການປັບປຸງດ້ານການປ່າໄມ້ ແລະ ການກະສິກຳ ແລະ ວິຖີ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດຊຸມນະບົດ. ບົດເລື່ອງ MSC ທີ່ 1, 2 ແລະ 3 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງການຕາບີ ໄດ້ປະ ສົບຜົນສຳເລັດແນວໃດ ໃນເລື່ອງນັ້ນໆ.

ວິທີການ ຂອງ MSC

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນວິທີການຄົ້ນຄວ້າທີ່ມີຄຸນນະພາບ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການໃນການຕັດ ສິນໃຈວ່າ ການປ່ຽນແປງໃດທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຄວນບັນທຶກເອົາເປັນ “ບົດເລື່ອງ”. ບົດເລື່ອງ MSC ແມ່ນມີຄວາມໝາຍ ເພື່ອເປັນຕົວຢ່າງ, ບໍ່ແມ່ນຈຳນວນປະລິມານຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນກະທົບ. ບົດເລື່ອງເຫຼົ່ານີ້ ຊ່ວຍໃຫ້ “ຍົກໃຫ້ເຫັນຊີວິດການເປັນຢູ່” ຈຳນວນປະລິມານ ຂໍ້ມູນ ແລະ ຊ່ວຍຜູ້ບໍລິຫານໂຄງການ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ ໂຄງການຕາບີເຂົ້າໃຈວ່າ ຜົນຂອງການປ່ຽນແປງ ທີ່ມາຈາກ ຂະບວນ P-FALUPAM ແມ່ນເຫັນໄດ້ປະຈຳຕາຈາກຂອງພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນ.

ວິທີການຂອງMSC ດັ່ງກ່າວໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນເດືອນພຶດສະພາປີ2020 ໂດຍເລີ່ມຈາກການທົບທວນບັນດາເອກະສານໂຄງການ, ປະຊຸມ ຮ່ວມກັບພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ພາຍໃນປະເທດແລະການສຳພາດກັບຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ. ຈາກນັ້ນແມ່ນຕິດຕາມໂດຍການລົງໄປພາກ ສະໜາມ ຢູ່ ບັນດາແຂວງຈຸດສຸມ ຂອງ ໂຄງການຕາບີ ຄື: ແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ. ສ່ວນແຂວງຈຸດສຸມທີ 3 ຄື ແຂວງຫົວພັນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ຍ້ອນຂໍ້ຈຳກັດທີ່ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ມີການເດີນທາງອອກໄປນອກພື້ນທີ່ ໃນໄລຍະຊ່ວງ COVID-19 ລະບາດ ນັບຕັ້ງແຕ່ ເດືອນມີນາ ປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ.

ການສຳພາດໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢູ່ ແຂວງຫລວງພະບາງ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ, ໃນ ສອງເມືອງ ຫຼື ສາມເມືອງ ຕໍ່ ໜຶ່ງແຂວງ ແລະ ສອງບ້ານ ຫຼື ສາມບ້ານ ຕໍ່ ໜຶ່ງເມືອງ (ຕາຕະລາງ 1). ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ພະນັກງານ ໂຄງການຕາບີ ເປັນຜູ້ກຳນົດພື້ນທີ່ເຂດ ທີ່ໄດ້ ສັງເກດເຫັນການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ເກີດມາຈາກ ຂະບວນການ P-FALUPAM.

ໃນເວລາລົງວຽກພາກສະໜາມ, ຂໍ້ມູນໄດ້ຖືກເກັບກຳ ໂດຍ ນຳໃຊ້ວິທີການສົນທະນາແບບເປັນກຸ່ມ (ກຸ່ມຄະນະກຳມະການບ້ານ, ເຖົ້າ ແກ່ແນວໂຮມບ້ານ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ) ແລະ ການສຳພາດແບບກຸ່ມນ້ອຍກັບຜູ້ໃຫ້ຂໍ້ມູນຫຼັກ ແລະ ພະນັກງານລັດ. ການສົນທະນາກັບຜູ້ໃຫ້ສຳພາດໄດ້ສຸມໃສ່ການຈຳແນກການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດກ່ຽວກັບຜົນສຳເລັດຂອງການປະຕິບັດງານ ຂອງບຸກຄົນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນບ້ານໃນສະພາບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ P-FALUPAM; ຄຸນລັກສະນະ ຂອງ ຄອບຄົວກະສິກຳ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ຍຸດທະສາດການປູກຝັງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ຂອງ ຊຸມຊົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ແມ່ຍິງ, ກົດລະບຽບ ກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຕາມທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນມາຈາກ P-FALUPAM; ແລະ ວິທີການຄອບຄອງທີ່ດິນຂອງບ້ານ ແລະ ກົດລະບຽບ P-FALUPAM ທີ່ພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ຕາມບົດເລົ່າເລື່ອງເຫຼົ່ານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນ, P-FALUPAM ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນ ຢູ່ພາຍໃນ ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ແລະ ຢູ່ພາຍໃນລະດັບສູນກາງ ໃນຮູບແບບການສະໜອງຂໍ້ມູນ ໃຫ້ແກ່ ການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້.

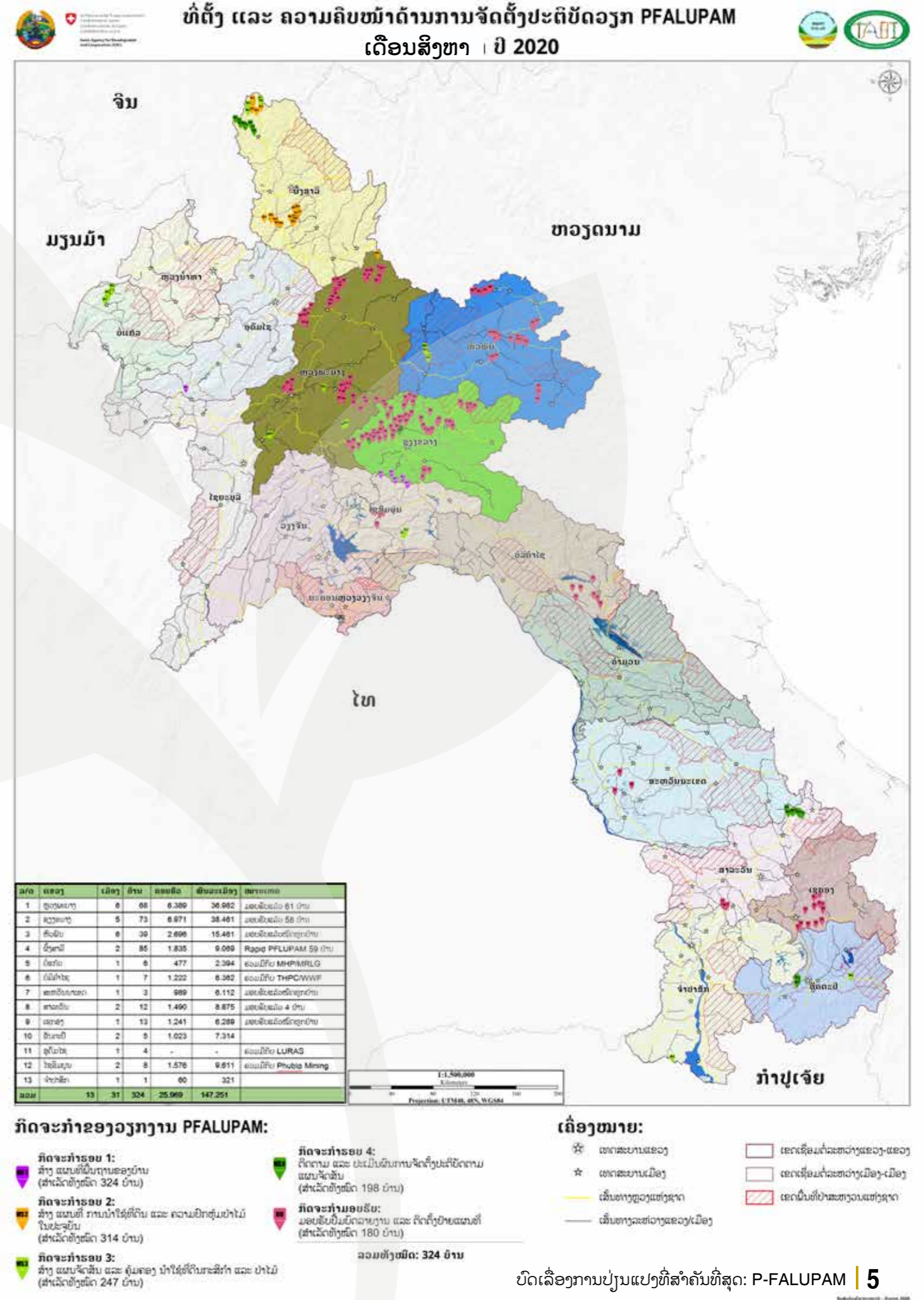
ການຄັດເລືອກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງ

ການຄັດເລືອກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງ ຂອງ MSC ແມ່ນຂະບວນການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອຈຳແນກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງຕ່າງໆ ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນ, ຜົນກະທົບ ໃນທາງບວກທີ່ເປັນການປ່ຽນແປງ ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ P-FALUPAM. ປະຊາຊົນໄດ້ເຮັດການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ພວກເຂົາຮູ້ສຶກວ່າມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາ. ບົດເລົ່າເລື່ອງ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກເອົາແມ່ນມີຫົວຂໍ້ ທີ່ໄດ້ຖືກຂຽນໃສ່ໃນເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ແລະ ຈັດເປັນປະເພດ ຕິດຢູ່ກັບຝາ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາເບິ່ງເຫັນໄດ້ໃນເວລາສົນທະນາ ແລະ ສາມາດຂຽນບັນທຶກເພີ່ມໃສ່ໄດ້, ປະເພດຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວ ມີ:

- ແມ່ຍິງ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ, ໃນແຕ່ຂອງການປະຫຍັດເວລາ ຫຼື ຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພຢູ່ໃນເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ
- ການຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງ ບ້ານ ຫຼື ລະຫວ່າງ ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບການຄອບຄອງທີ່ດິນ
- ການຄວບຄຸມໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ຫຼັງຈາກທີ່ດິນໄຮ່ຖືກລວມເຂົ້າກັນ
- ການຄວບຄຸມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງສັດລ້ຽງທີ່ດີກວ່າເກົ່າ
- ການເພີ່ມຂຶ້ນໃນການເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່ປູກພືດເພື່ອເປັນອາຫານ ຫຼື ເປັນສິນຄ້າ ໃນພູມສັນຖານທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້
- ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ຫຼື ເຮັດການປູກຝັງ
- ມີຄວາມຮູ້ສຶກປອດໄພ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ເພື່ອລົງທຶນເຂົ້າໃນການຜະລິດກະສິກຳ ຫຼື ປູກຕົ້ນໄມ້
- ມີການປົກຄອງທີ່ດີ ແລະ ມີການປະສານງານທີ່ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ
- ມີການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ການປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນ.

ຂັ້ນຕອນຂອງການເລືອກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງທີ່ຄ້າຍຄືກັນມາລວມໄວ້ນຳກັນເປັນການຫຼຸດຈຳນວນບົດເລົ່າເລື່ອງໃຫ້ມີຈຳນວນໜ້ອຍລົງ ຕາມທີ່ປະຊາຊົນສາມາດຕົກລົງເຫັນດີ. ຕະຫຼອດຂັ້ນຕອນການສຳພາດ, ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໄດ້ເຮັດວຽກເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ເປັນຕົວແທນຂອງກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໄດ້ຮັບໂອກາດໃນການປະກອບສ່ວນ ແລະ ຄັດເລືອກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງຕ່າງໆ. ຂະບວນການນີ້ ສົ່ງຜົນໃຫ້ບົດເລົ່າເລື່ອງມີຈຳນວນໜ້ອຍລົງຕາມທຸກຄົນຕົກລົງກັນແມ່ນ “ມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍທີ່ສຸດ”. ການຄັດເລືອກເອົາບົດເລົ່າເລື່ອງຂັ້ນສູດທ້າຍແມ່ນອີງໃສ່ການສົນທະນາກັບຫົວໜ້າຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ ແລະ ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຂອງ ໂຄງການຕາບິ, ແລະ ເພື່ອນຮ່ວມງານໃນ ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ (PAFO) ຂອງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ ແລະ ໃນຂັ້ນສູນກາງ.

ລະດັບສູນກາງ	ອົງການ	ສູນ/ໂຄງການ
ຂັ້ນສູນກາງ	MAF-DALaM	ຫົວໜ້າ ສູນສຳຫຼວດ ແລະ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ
	TABI	ຫົວໜ້າ ຊ່ຽວຊານທີ່ປຶກສາດ້ານວິຊາການ ພະນັກງານຮັບຜິດຊອບວຽກ PFALUPAM
	CDE	ຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານ GIS
ລະດັບທ້ອງຖິ່ນ	ແຂວງ	ເມືອງ
ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ	ແຂວງຊຽງຂວາງ PAFO	ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງພູກູດ DAFO
		ບ້ານມຸງນ
		ບ້ານລ້ຽງຈອງ
		ບ້ານປູ່ງພັນ
		ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງແປກ DAFO
		ບ້ານຕ້າ
	ແຂວງຫລວງພະບາງ PAFO	ບ້ານອ້ອ້ອນ
		ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງໂພນໄຊ DAFO
		ບ້ານເຮື້ອໂດຍ
		ບ້ານສົບເຈ້ຍ
		ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງໂພນທອງ DAFO
		ບ້ານສາມພັນ
		ບ້ານຂາມປ້ອມ
ຫ້ອງການກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ເມືອງນ້ຳບາກ DAFO		
ບ້ານຜາທອງ		
ບ້ານຫ້ວຍຮິດ		

“ການປ່ຽນແປງ ຂອງ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນກ່ຽວກັບການຄອບຄອງ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນກຳລັງສົນທະນາຢູ່ໃນລະດັບຂັ້ນສູງຂອງ ລັດຖະບານ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ຂອງແມ່ຍິງ

ນາງ ປາລາວ. ອາຍຸ 45 ປີ. ຮຽນຈົບປະຖົມສົມບູນ. ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ທີ່ກິ ຄົນ (ລູກສາມຄົນ ແລະ ລູກໄພ່ ຫຼື ຄົນ). ຢູ່ ບ້ານອ້ອນ, ເມືອງແປກ, ແຂວງຊຽງຂວາງ

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ຊາພູສັນ ໄດ້ມີຄຸນຄ່າລາຄາສູງ ຢູ່ໃນຕະຫຼາດ ຂອງ ປະເທດຈີນ, ປະເທດລາວ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ. ການຜະລິດຊາ ຢູ່ ແຂວງຊຽງຂວາງ, ບັນລຸ 245 ໂຕນໃນປີ 2016, ໃນນັ້ນ 80-90 ສ່ວນຮ້ອຍ ແມ່ນພໍ້ຄ້າຊາວຈີນ ເປັນຜູ້ເກັບຊື້. “ປີ 2006, ພໍ້ຄ້າຊາວຈີນ ເລີ່ມຊື້ຊາຈາກບ້ານ ຂອງພວກເຮົາ. ຄືກັນກັບຊາວບ້ານຄົນອື່ນໆ, ຂ້ອຍເລີ່ມຕົ້ນເກັບໃບຊາ. ຜົວ ແລະ ຂ້ອຍ ໄດ້ຍ່າງເປັນເວລາຫຼາຍຊົ່ວໂມງເພື່ອເກັບໃບຊາ. ໃນເວລາທີ່ ລູກ ຂອງ ພວກເຮົາ ຍັງນ້ອຍຢູ່, ພວກເຮົາ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໄປນຳເຊັ່ນດຽວກັນ. ພວກເຮົາ ຈະໃຊ້ເວລາ ເຈັດ ຫຼື ແປດຊົ່ວໂມງ ໃນການເກັບຊາ, ລວມທັງ ສາມຊົ່ວໂມງ ໃນການເດີນທາງຈາກບ້ານໄປສວນຊາ ແລະ ກັບຄືນເຮືອນ. ພວກເຮົາ ຕ້ອງຕື່ນແຕ່ເຊົ້າເດີກເພື່ອຈະໄດ້ກັບມາທັນເວລາຂາຍໃຫ້ພໍ້ຄ້າຖ້າຫາກບໍ່ຂາຍໃບຊາໃນມື້ດຽວກັນທີ່ເກັບມານັ້ນ, ໃບຊານັ້ນກໍຈະເໝົາເສຍ. ຊີວິດທຸກຍາກລຳບາກຫຼາຍໃນຕອນນັ້ນ. ແຕ່ດຽວນີ້ ລົດຈັກໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງສະດວກສະບາຍຂຶ້ນທຸກຢ່າງ.” ສຳລັບ ນາງ ປາລາວ, ການເກັບ ແລະ ຂາຍໃບຊາ ແມ່ນໃຊ້ເວລາເກືອບໝົດມື້, ເຮັດໃຫ້ ນາງ ເມື່ອຍອ່ອນເພຍ ແລະ ມີເວລາໜ້ອຍໃນການເບິ່ງແຍງຕົນເອງ ຫຼື ຄອບຄົວ. ຖ້າບໍ່ມີການອະນຸມັດແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລ້ວ, ການປູກຊາ ກໍຍັງມີກຳໄລຄືເກົ່າ, ແຕ່ສິດໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນສຳລັບສວນຊາແມ່ນບໍ່ມີຄວາມປອດໄພແຜ່ນອນ.

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ຫຼັງຈາກໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການ P-FALUPAM, ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ພາຍໃນບ້ານອ້ອນ ບັດຈຸບັນໄດ້ມີແຜນການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ມີການຕົກລົງເຫັນດີ ເປັນພື້ນຖານ ສຳລັບການຄ້າໃບຊາພູສັນແບບຍືນຍົງ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປູກຊາຕື່ມ ຕາມທີ່ແຜນການໄດ້ວາງໄວ້. ນາງ ປາລາວ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍຢຸດເຊົາການປູກເຂົ້າ ແລະ ສາລີ ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນປູກຊາໃນສວນ ໃນເນື້ອທີ່ດິນຈັດສັນເພື່ອເຮັດການກະສິກຳແບບໝູນວຽນ. ໃນເມື່ອຂ້ອຍເລີ່ມຂາຍໃບຊາໄດ້ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ, ຂ້ອຍກໍສາມາດປະຫຍັດເງິນໄດ້ພຽງພໍເພື່ອຊື້ລົດຈັກ.” ນາງ ຍັງໄດ້ລາຍງານວ່າ ຄອບຄົວຂອງ ນາງ ສາມາດຂະຫຍາຍສວນຊາປູກອອກໃຫ້ກວ້າງຕື່ມອີກ ເພາະວ່າ ນາງ ສາມາດໃຊ້ເວລາໃນການເກັບໃບຊາໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເວລາໃນການເດີນທາງກໍມີໜ້ອຍລົງ.

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

“ລົດຈັກ ໄດ້ປ່ຽນແປງຊີວິດ ຂອງ ຂ້ອຍ. ຂ້ອຍສາມາດໄປສວນຊາໄດ້ໄວກວ່າເກົ່າ ແລະ ຂ້ອຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເປັນແບກກະຕ່າໃບໃຫຍ່. ຂ້ອຍ ສາມາດຂາຍໂດຍກົງໃຫ້ກັບພໍ້ຄ້າແມ່ຄ້າ ຫຼື ນາງ ຄຳຜຸຍ ຫຼື ໂຮງງານຊາຂອງ ທ່ານ ເຍີ້ຍ ມາຢາ. ຂ້ອຍ ສາມາດໄປຕະຫຼາດໄດ້ຢ່າງສະດວກສະບາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຊື້ອາຫານທີ່ບໍ່ສາມາດເກັບຫາໄດ້ຈາກປ່າໄມ້ ແລະ ຂ້ອຍ ຍັງມີເວລາຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອເບິ່ງແຍງລູກໆ ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.” ດຽວນີ້ ມີ ແມ່ຍິງ ຫຼາຍຄົນທີ່ຊື້ລົດຈັກຢູ່ໃນບ້ານ, ຄືກັນກັບ ນາງ ປາລາວ.

“ ປີນີ້, ຂ້ອຍ ເລີ່ມຕົ້ນເກັບໃບຊາ ຈາກ ສວນ. ຂ້ອຍ ສາມາດເກັບໄດ້ 6 ຫາ 7 ກິໂລ ຕໍ່ ມື້.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ສ້າງໂອກາດທາງເສດຖະກິດໃຫ້ແກ່ຊາວໜຸ່ມໄດ້ກັບຄືນບ້ານ

ທ່ານ ເລີຢາ. ອາຍຸ 20 ປີ. ຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ. ແຕ່ງງານໃໝ່. ຢູ່ ບ້ານອ້ອນ, ເມືອງແປກ ແຂວງຊຽງຂວາງ

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ໃນບ້ານ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ແມ່ນອົງໃສ່ການປູກພືດທີ່ມີມູນຄ່າຕໍ່າ ແລະ ເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າໃຫ້ພໍກິນໃນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ມັນບໍ່ມີທາງເລືອກຫຼາຍ ສໍາລັບ ການສ້າງລາຍໄດ້, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຊາວໜຸ່ມ. “ຂ້ອຍໄດ້ຊ່ວຍພໍ່ແມ່ຂອງຂ້ອຍຕັດ ແລະ ຈູດຕົ້ນໄມ້ ເພື່ອເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ ແລະ ປູກສາລີ. ພວກເຮົາ ປູກເຂົ້າໃຫ້ໄດ້ພຽງພໍສໍາລັບ ການບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວພວກເຮົາເອງ, ພວກເຮົາມີເງິນພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນເພື່ອຊື້ສິ່ງຂອງອື່ນໆທີ່ຈໍາເປັນ, ໃນປີ 2019, ຂ້ອຍຮຽນຈົບມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແລະ ພໍ່ແມ່ ໄດ້ສົ່ງໄປນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພື່ອຮຽນຕໍ່ວິຊາຊີບ ຊ່າງແປງກົນຈັກລົດຫຼັງຈາກຮຽນຈົບ, ຂ້ອຍ ໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ຮ້ານສ້ອມແປງລົດໃຫຍ່ ແລະ ມີລາຍໄດ້ 800,000 ກີບ ຕໍ່ ເດືອນ (ປະມານ 88.00 ໂດລາ). ຂ້ອຍຕ້ອງໄດ້ຈ່າຍຄ່າເຊົ່າຫ້ອງພັກ, ຊື້ອາຫານ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ ແລະ ສິ່ງພື້ນຖານອື່ນໆ ແລະ ຂ້ອຍ ບໍ່ສາມາດປະຫຍັດເງິນໄດ້. ຂ້ອຍ ມັກເຮັດວຽກເປັນຊ່າງກົນ ແລະ ຝັນຢາກມີຮ້ານສ້ອມແປງ ຂອງ ຂ້ອຍເອງ ໃນມື້ໜຶ່ງ, ແຕ່ວ່າຢູ່ ວຽງຈັນ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງຫຼາຍ ແລະ ຢູ່ຜູ້ດຽວແບບໂດດດ່ຽວ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ເຮັດການປູກພືດທີ່ມີມູນຄ່າສູງຢ່າງບໍ່ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນຢູ່ໃນບ້ານເທື່ອ. ຊາວໜຸ່ມທັງຫຼາຍ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ ເລີຢາ ຕ້ອງໄດ້ອອກໄປຊອກວຽກເຮັດງານທຳໃນຕົວເມືອງ ແລະ ແຂວງອື່ນໆ ແລະ ບໍ່ສົນໃຈທີ່ຈະຊອກຫາທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນຂົງເຂດຊົນນະບົດຂອງຕົນເອງ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ຊຸມຊົນໃນບ້ານ ຂອງ ເລີຢາ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ຮ່ວມກັບ ໂຄງການຕາບິ. ໂດຍນໍາໃຊ້ວິທີການ P-FALUPAM, ຊຸມຊົນ ໄດ້ຈັດໃຫ້ບຸລິມະສິດ ສໍາລັບ ທີ່ດິນການຜະລິດຊາ. ເລີຢາ ໄດ້ກັບຄືນບ້ານ ຫຼັງຈາກທີ່ແຜນການໄດ້ຖືກອະນຸມັດແລ້ວ. “ຂ້ອຍ ໄດ້ບອກ ພໍ່ແມ່ ວ່າ ຂ້ອຍ ຕ້ອງການອາໄສຢູ່ບ້ານນີ້ ແລະ ແຕ່ງງານກັບ ແຟນ ຂອງ ຂ້ອຍ. ພໍ່ແມ່ ຂອງ ຂ້ອຍ ເວົ້າວ່າ ຖ້າ ພວກເຮົາ ແຕ່ງງານກັນ, ພວກເຮົາ ກໍຈະເອົາດິນໃຫ້ ຂ້ອຍ. ຕາມທີ່ໄດ້ສັນຍາໄວ້ແລ້ວ, ພວກເຮົາ ໄດ້ເອົາສວນປູກຊາ 1 ເຮັກຕາໃຫ້ ຂ້ອຍ ເປັນ ຂອງຂວັນແຕ່ງງານ.” ຖ້າບໍ່ມີນະໂຍບາຍການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດສັນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບໃໝ່ນີ້, ພໍ່ແມ່ ຂອງ ເລີຢາ ກໍຄົງຈະບໍ່ສາມາດເຮັດສິ່ງນີ້ໄດ້. ເລີຢາ ກ່າວວ່າ, “ ປີນີ້, ຂ້ອຍ ເລີ່ມເກັບໃບຊາຈາກສວນຂອງ ຂ້ອຍເອງ. ຂ້ອຍ ສາມາດເກັບໄດ້ 6 ຫາ 7 ກິໂລ ຕໍ່ ມື້ ແລະ ຂາຍໃບຊາດິບ ໃນລາຄາ 20,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ (2.20 ໂດລາ). ຂ້ອຍ ຍັງສາມາດຊ່ວຍ ພໍ່ແມ່ ຂອງ ຂ້ອຍ ປູກເຂົ້ານໍາອີກ. ພັນລະຍາຂອງ ຂ້ອຍ ແລະ ຂ້ອຍ ຍັງຢູ່ກັບ ພໍ່ແມ່ ຂອງຂ້ອຍດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຈຶ່ງສາມາດປະຫຍັດເງິນໄດ້ຈໍານວນໜຶ່ງ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ

ເລີຢາ ໄດ້ມີຄວາມສາມາດກັບບ້ານເກີດ ແລະ ດຳລົງຊີວິດທີ່ມີຊີວິດຍືນຍົງໄດ້ຈາກຜົນ ຂອງ ການວາງແຜນ P-FALUPAM. ລາວບອກວ່າ ລາວຮູ້ສຶກປອດໄພຢູ່ໃນບ້ານຫຼາຍກວ່າທີ່ລາວເຄີຍຢູ່ວຽງຈັນ. “ຂ້ອຍ ດີໃຈທີ່ໄດ້ຢູ່ໃກ້ພັນລະຍາ ແລະ ພໍ່ແມ່ ຂອງ ຂ້ອຍ. ຖ້າພວກເຮົາບໍ່ມີເງິນ, ພວກເຮົາຍັງສາມາດເກັບອາຫານຈາກປ່າ. ໃນບ້ານ, ປະຈຸບັນມີນະໂຍບາຍທີ່ຈະແຈ້ງ ສໍາລັບ ການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຈັດສັນທີ່ດິນ ສໍາລັບ ເປັນເຂດພື້ນທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ເຂດພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ. ສໍາລັບ ພວກເຮົາ, ວິທີທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການຫາລາຍໄດ້ ແມ່ນການຂະຫຍາຍສວນປູກຊາເປັນ ຂອງພວກເຮົາເອງ. ຂ້ອຍຍັງເຂົ້າໃຈວິທີການປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໃຫ້ຮັບປະກັນເປັນແຫຼ່ງລາຍຮັບ ແລະ ແຫຼ່ງອາຫານ ຂອງ ພວກເຮົາ.”

“ການລ້ຽງງົວ ດຽວນີ້ ໄດ້ກາຍເປັນ ແຫຼ່ງລາຍຮັບຕົ້ນຕໍ ຂອງ ຄອບຄົວຂ້ອຍ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ຍົກລະດັບ ໂອກາດໃນການສ້າງລາຍຮັບຈາກການລ້ຽງງົວ

ທ່ານ ເສືອ ຕົງເລົ່າ, ອາຍຸ 52 ປີ, ຈົບໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມ, ມີສະມາຊິກຄອບຄົວ ແປດຄົນ (ລູກ ຫົກຄົນ), ຢູ່ ບ້ານຕ້າ, ເມືອງແປກ, ແຂວງຊຽງຂວາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ເຊັ່ນດຽວກັບຊາວບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດ ຂອງ ປະເທດລາວ, ທ່ານ ເສືອ ໄດ້ພະຍາຍາມລ້ຽງງົວ. ການຂາດພື້ນທີ່ກຳນົດໄວ້ໃຫ້ ສຳລັບການລ້ຽງສັດ ເຮັດໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ດີ ແລະ ເກີດມີຂໍ້ຂັດ ແຍ່ງ. ລາວກ່າວວ່າ: “ການລ້ຽງງົວ ແມ່ນທະນາຄານເງິນຝາກປະຍັດ ຂອງພວກເຮົາ, ຖ້າທ່ານມີງົວຈຳນວນໜຶ່ງ, ທ່ານ ກໍຈະສາມາດຂາຍ ງົວໄດ້ໜຶ່ງໂຕໃນເວລາທີ່ທ່ານຕ້ອງການເງິນສຳລັບງານດອງ ຫຼື ງານ ສົບ ຫຼື ເຫດສຸກເສີນ. ຂ້ອຍເລີ່ມຕົ້ນມີງົວພຽງແຕ່ສອງໂຕໃນປີ 1984. ຂ້ອຍ ບໍ່ມີເງິນພຽງພໍທີ່ຈະຊື້ງົວຜູ້ໂຕໃຫຍ່. ໜຶ່ງ ໃນລູກງົວໄດ້ເສຍຊີ ວິດ ແລະ ຂ້ອຍ ຕ້ອງໄດ້ຊື້ງົວໂຕໃໝ່.” ຫຼັງຈາກກວ່າ 20 ປີ, ທ່ານ ເສືອ ໄດ້ ຈົມວ່າ, ໃນເວລານັ້ນ, ລາວມີງົວພຽງແຕ່ສິບໂຕເທົ່ານັ້ນ. “ຄືກັນກັບຊາວບ້ານຄົນອື່ນໆ, ຂ້ອຍໄດ້ປະປ່ອຍໃຫ້ງົວ ຂອງຂ້ອຍ ຫາກິນຫຍ້າເອງຢູ່ຕາມທີ່ໄຮ່ທົ່ງນາ ແລະ ປ່າໄມ້. ປີໜຶ່ງ, ງົວຂອງ ຂ້ອຍໄດ້ໄປທຳລາຍສາລີປູກຢູ່ບ້ານໃກ້ຄຽງ. ຂ້ອຍ ຕ້ອງຈ່າຍຄ່າບັບ ໄໝ ເປັນເຂົ້າຈຳນວນ 30 ກິໂລໃຫ້ເຈົ້າຂອງສວນສາລີ. ສັດລ້ຽງ ຂອງຂ້ອຍກໍມີບັນຫາ ກ່ຽວກັບ ພະຍາດລະບາດ, ໂດຍສະເພາະພະ ຍາດປາກເປື້ອນລົງເລັບ. ຂ້ອຍ ໄດ້ສູນເສຍງົວປະມານໜຶ່ງ ຫຼື ສອງ ໂຕ ໃນແຕ່ລະປີ. ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະສັກຢາວັກຊີນ ໃຫ້ພວກມັນ ເພາະວ່າ ພວກມັນ ຢູ່ກະແຈກກະຈາຍຕາມທີ່ໄຮ່ທົ່ງນາ ແລະ ເຂດ ປ່າໄມ້ ແລະ ບໍ່ມີອາຫານພຽງພໍສຳລັບໃຫ້ພວກມັນກິນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໃນປີ 2014, ບ້ານ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດວຽກການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ P-FALUPAM ເຊິ່ງສົ່ງຜົນໃຫ້ມີແຜນການທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸ ມັດສຳລັບການພັດທະນາທີ່ດິນ. ຄະນະກຳມະການ P-FALUPAM ໄດ້ຕົກລົງຈັດສັນທີ່ດິນ ສຳລັບ ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການຜະລິດ ຫຍ້າອາຫານສັດ. ຍ້ອນວ່າ ມີການຈັດສັນທີ່ດິນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ດີ, ຈຳນວນງົວລ້ຽງຢູ່ພາຍໃນບ້ານກໍໄດ້ ມີເພີ່ມຂຶ້ນ. ທ່ານ ເສືອ ກ່າວວ່າ, “ຂ້ອຍ ໄດ້ເຮັດວຽກກັບທີມ P-FALUPAM. ປີນີ້ (2020) ຂ້ອຍ ມີງົວ 32 ໂຕ. ໃນ ຫົກປີ ທີ່ຜ່ານມາ, ຂ້ອຍ ມີງົວພຽງແຕ່ໂຕດຽວທີ່ຕາຍຍ້ອນພະຍາດຖອກທ້ອງ,” ລາວກ່າວຕື່ມຢ່າງພາກພູມໃຈວ່າ: “ການລ້ຽງງົວຕອນນີ້ແມ່ນແຫຼ່ງລາຍ ຮັບຕົ້ນຕໍ ສຳລັບ ຄອບຄົວ ຂອງ ຂ້ອຍ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ການນຳ ໃຊ້ຂະບວນການ P-FALUPAM, ປະຊາຊົນໃນບ້ານນີ້ ໄດ້ຕົກລົງກັນ ກ່ຽວກັບ ການຈັດສັນທີ່ດິນ ສຳລັບ ເປັນບ່ອນລ້ຽງສັດ ແລະ ປູກຫຍ້າເປັນອາຫານສັດ ຈຶ່ງສົ່ງຜົນດີໃຫ້ການຄຸ້ມຄອງງົວໄດ້ມີການປັບປຸງດີຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆລົງ. ແຕ່ລະຄອບຄົວ ເຊັ່ນດຽວກັນ ກັບ ທ່ານ ເສືອ ກໍສາມາດເພີ່ມຈຳນວນງົວລ້ຽງໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີລາຍໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ທ່ານ ເສືອ ກ່າວວ່າ “ຂ້ອຍ ໄດ້ມີຄວາມຮູ້ເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ການລ້ຽງງົວ ດັ່ງນັ້ນ ຂ້ອຍ ຈຶ່ງຮູ້ວິທີການສັກຢາວັກຊີນປ້ອງກັນພະຍາດລະບາດ ແລະ ຫຼຸດ ຜ່ອນການສູນເສຍງົວຈາກການຕາຍດ້ວຍໂລກລະບາດ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆ, ຂ້ອຍ ກໍໄດ້ຖ່າຍທອດປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ ຂອງ ຂ້ອຍ ໃຫ້ແກ່ຄົນອື່ນໆທີ່ສົນໃຈໃນການລ້ຽງງົວ.” ທ່ານ ເສືອ ໄດ້ໃຊ້ເງິນຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອຈ່າຍຄ່າການຮຳຮຽນໜັງສື ຂອງ ລູກໆ ແລະ ລາວຍັງໄດ້ຊື້ລົດຈັກ ແລະ ລົດໂຖນາເດີນຕາມ ນຳອີກດ້ວຍ.

“ການຜະລິດຊາແມ່ນໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍຂຶ້ນຍ້ອນໄດ້ມີການພັດທະນາສ້າງ
ນະໂຍບາຍການ ຈັດສັນທີ່ດິນຂຶ້ນມາ ຈາກຂະບວນການ P-FALUPAM.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ນຳພາ ການພັດທະນາ SME ໃນຂະແໜງການຜະລິດຊາ

ນາງ ຄຳຜຸຍ, ອາຍຸ 37 ປີ, ຮຽນຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ, ມີລູກຫົກຄົນ, ຢູ່ ບ້ານອ້ອນ, ເມືອງແປກ, ແຂວງ
ຊຽງຂວາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ໃນປີ 2006, ນາງ ຄຳຜຸຍ ໄດ້ເລີ່ມປູກຊາພູສັນ ໃນເນື້ອທີ່ 1,600 ຕາແມັດ
ຂອງນາງເອງ. ນາງເວົ້າວ່າ: “ຂ້ອຍເລີ່ມຕົ້ນປູກໄດ້ປະມານສອງຮ້ອຍ ຫາ
ສາມຮ້ອຍເບ້ຍ ແລະ ໄດ້ຂາຍໃບຊາ ໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າຊາວຈີນ.” ໃນເມື່ອກ່ອນທີ່
ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ຕົ້ນຊາທຳມະຊາດ
ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຖືກເກັບກ່ຽວແບບບໍ່ຍືນຍົງ. ພື້ນທີ່ດິນ
ພູດອຍດັ່ງກ່າວ ສ່ວນຫຼາຍໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກພືດກະສິກຳໃນຮູບ
ແບບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ. ນາງ ຄຳຜຸຍ ກ່າວວ່າ “ຂ້ອຍເປັນ ແມ່ຍິງ
ລາວລຸ່ມ ທີ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນເຜົາມົ້ງ, ຂ້ອຍໄດ້ເປັນແມ່ບ້ານ ແລະ ຊ່ວຍຜົວເກັບໃບ
ຊາ ແລະ ປູກເຂົ້າ. ຂ້ອຍ ກັບ ຜົວ ໄດ້ຊື້ດິນຕອນນ້ອຍໜຶ່ງເພື່ອປູກຊາແຕ່ຍັງບໍ່
ທັນມີເງິນພໍທີ່ຈະຊື້ທີ່ດິນເພີ່ມຕື່ມ ຫຼື ເຮັດການຂະຫຍາຍການປູກແຕ່ງຊາເທື່ອ.
ການຂະຫຍາຍປູກຊາກໍແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ເພາະວ່າ ບໍ່ມີແຜນການນຳ
ໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດເທື່ອ. ໃນປີ 2007, ຂ້ອຍ ໄດ້ໄປຝຶກອົບຮົມ
ການປູກແຕ່ງຊາ ຢູ່ ແຂວງຈຳປາສັກໂດຍການສະໜັບສະໜູນ ຈາກສະມາຄົມ
ຜະລິດຕະພັນຊາວກະສິກອນລາວ. ເມື່ອກັບມາ, ຂ້ອຍໄດ້ຕັດສິນໃຈຊື້ພໍ້
ຂົ້ວຊາເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນການປູກແຕ່ງຊາ. ຈາກນັ້ນຂ້ອຍກໍໄດ້ປູກແຕ່ງຊາ ແລະ
ຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າຊາວຈີນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈິນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ຊຸມຊົນ ຂອງ ນາງ ຄຳຜຸຍ ໄດ້ຮ່ວມດຳເນີນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນໂດຍການສະໜັບສະໜູນຂອງໂຄງການຕາບິ. ຜົນໄດ້ຮັບອັນ
ໜຶ່ງ ແມ່ນແຜນການທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ຂະຫຍາຍການປູກຊາ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຊາວກະສິກອນປູກຊາກໍມີຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນ
ແລະ ມີພໍ່ຄ້າຫຼາຍຄົນ ເລີ່ມເຂົ້າມາຊື້ຊາຈາກຊາວກະສິກອນໃນພື້ນທີ່. ການປູກແຕ່ງຊາຢູ່ທ້ອງຖິ່ນກໍມີການຂະຫຍາຍຕົວຕື່ມອີກ. ໃນ
ປີ 2013, ພໍ່ຄ້າຊາຈີນ ໄດ້ແນະນຳເຕັກນິກການປູກແຕ່ງຊາແບບໃໝ່ໃຫ້ແກ່ ນາງ ຄຳຜຸຍ. ນາງເວົ້າວ່າ: “ຂ້ອຍໄດ້ຂະຫຍາຍ ພໍ້ຂົ້ວ
ຊາຂຶ້ນເປັນສອງເຕົາ ແລະ ເຮືອນຕາກແຫ່ງໜຶ່ງຫຼັງ. ຂ້ອຍ ເລີ່ມຕົ້ນເພີ່ມການຜະລິດໂດຍການຊື້ໃບຈາກຊາວບ້ານຄົນອື່ນ. ດຽວນີ້
ຂ້ອຍ ມີ 15 ເຕົາຂົ້ວຊາແລ້ວ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມການຜະລິດເກີນ 2 ໂຕນຕໍ່ປີ. ຄຸນະພາບຂອງຊາທີ່ປູກແຕ່ງ ຂອງ ຂ້ອຍ ແມ່ນດີຫລາຍ
ແລະ ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີຂອງບັນດາພໍ່ຄ້າ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກ. ໃນຕົ້ນປີ 2020 ຜະລິດຕະພັນຊາຂອງຂ້ອຍໄດ້ຮັບໃບຢັ້ງຢືນປອດສານພິດ
ຈາກກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ໃບຢັ້ງຢືນໜຶ່ງເມືອງ-ໜຶ່ງຜະລິດຕະພັນ ໂດຍກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ນາງ ຄຳຜຸຍ ກ່າວວ່າ: “ການຜະລິດຊາແມ່ນໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍຕົວຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນຜົນ ຂອງ ການພັດທະນານະໂຍບາຍຈັດສັນທີ່ດິນ
ຂອງ P-FALUPAM, ແລະ ທຸລະກິດປູກແຕ່ງຊາຂອງ ຂ້ອຍກໍປະສົບຜົນສຳເລັດເປັນຢ່າງດີ. ຂ້ອຍມີເງິນສົ່ງລູກໄປຮຽນ, ຂ້ອຍ ໄດ້ຊື້ລົດ
ແລະ ປູກເຮືອນຫຼັງໃໝ່. ປະຊາຊົນນັບຖືຂ້ອຍ ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ພະນັກງານ ຈາກສູນກາງ, ແຂວງ ແລະ ເມືອງກໍລົງມາຍ້ຽມຢາມສົນທະນາ
ກ່ຽວກັບ ທຸລະກິດຂອງ ຂ້ອຍ. ທຸລະກິດ ຂອງ ຂ້ອຍ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຂ້ອຍ ມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ເຊື່ອໝັ້ນໃນຕົນເອງຫຼາຍຂຶ້ນ ພ້ອມທັງມີ
ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນ.” ການຍັງຢືນປອດສານພິດ ໄດ້ເປັນການເພີ່ມມູນຄ່າທີ່ສຳຄັນ ໃຫ້ແກ່ ຜະລິດຕະພັນ ຂອງ ນາງ ຄຳຜຸຍ ແລະ
ໄດ້ສະແດງໃຫ້ຊາວບ້ານຄົນອື່ນເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນ ຂອງ ການປະຕິບັດການຜະລິດແບບຍືນຍົງ.

“ຂ້ອຍດີໃຈທີ່ໄດ້ເຫັນການພົວພັນແບບສັນຕິ ລະຫວ່າງ ສອງບ້ານຂອງພວກເຮົາ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ການຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນ

ທ່ານ ພິມພາ. ອາຍຸ 59 ປີ. ນາຍບ້ານ ແລະ ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ. ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຫົກຄົນ (ເດັກນ້ອຍສີ່ຄົນ). ຢູ່ ບ້ານລ້ຽງຈອງ, ເມືອງພູກູດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ .

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ບ້ານລ້ຽງຈອງ ແລະ ບ້ານລ້ອງຮາງເປັນບ້ານທີ່ຕິດຈອດກັນ ຢູ່ໃນເມືອງພູກູດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ. ເຊັ່ນດຽວກັບຫຼາຍບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດ, ຂອບເຂດແດນບ້ານແມ່ນອີງໃສ່ຄວາມຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ກຳນົດເອົາຕາມແລວ ເປັນພູ, ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ, ພືດພັນທີ່ແຕກຕ່າງ ແລະ ສະຖານທີ່ມີເອກະລັກເປັນຫຼັກໝາຍຕາມທຳມະຊາດ. ປະຊາຊົນຈາກສອງບ້ານນີ້ ມັກມີບັນຫາ ກ່ຽວກັບ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳລັບ ການກະສິກຳ, ຫຼື ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ທ່ານ ພິມພາ ກ່າວວ່າ: “ໃນຖານະທີ່ເປັນເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມຂອງບ້ານ, ຂ້ອຍຍັງໄດ້ຮັບຜິດຊອບວຽກງານແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຊຶ່ງມັນຍາກທີ່ຈະຊອກຫາຂໍ້ຕົກລົງໄດ້ ເພາະວ່າປະຊາຊົນມີແນວຄິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ກ່ຽວກັບ ເຂດແດນບ້ານ. ຫຼາຍຄັ້ງທັງສອງບ້ານ ບໍ່ສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ວ່າໃຜຖືກ ຫຼື ຜິດ ຫຼື ຈະລົງໂທດໃຜ. ທຸກຄົນເວົ້າວ່າພວກເຂົາເຮັດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນເຂດດິນແດນຂອງພວກເຂົາເອງ.” ຂອບເຂດຊາຍແດນທີ່ບໍ່ແຈ້ງມັກຈະເປັນສາເຫດຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຊຸມຊົນໃນເຂດພູດອຍ ທີ່ປະຊາຊົນຍັງຂຶ້ນກັບລະບົບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ ແລະ ພື້ນທີ່ດິນປ່າໄມ້ທີ່ຢູ່ໃກ້ຕິດກັນສຳລັບເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ເພື່ອເປັນອາຫານ ແລະ ຂາຍສ້າງລາຍຮັບ. ຖ້າບໍ່ມີການຄວບຄຸມ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະສາມາດນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ຮ້າຍແຮງກວ່າເກົ່າ ແລະ ມີບັນຍາກາດທີ່ບໍ່ ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ໄວ້ວາງໃຈກັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ນອກຈາກ P-FALUPAM ແລ້ວ, ແມ່ນບໍ່ມີວິທີການໃດ ຫຼື ລະບົບການໃດເພື່ອຈະແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເກີດຈາກການຂຸດຄົ້ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ທີ່ບໍ່ມີການຄວບຄຸມນັ້ນໄດ້ ເພາະວ່າຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງບ້ານ ບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໃນປີ 2014, ຜູ້ຕາງໜ້າ ຈາກ ບ້ານລ້ຽງຈອງ ແລະ ບ້ານລ້ອງຮາງ ໄດ້ຮ່ວມກັນກຳນົດເຂດແດນແຕ່ລະບ້ານບ້ານຮ່ວມກັນ ໂດຍປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນ P-FALUPAM ທີ່ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໂດຍ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ລວມທັງ DAFO ແລະ DONRE. ແຜນທີ່ ໄດ້ຖືກພິມອອກ ແລະ ສະແດງຢູ່ໃນບ້ານ ພ້ອມກັບ ແຜນການຄຸ້ມຄອງທີ່ເປັນລາຍລັກອັກສອນ. ທ່ານກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ເປັນຕົວແທນ ຂອງ ບ້ານລ້ຽງຈອງ ໃນການສຳຫຼວດເຂດແດນ, ນາຍບ້ານ ໄດ້ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງ ກ່ຽວກັບເຂດແດນລະຫວ່າງສອງບ້ານ. ນາຍບ້ານ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມເພື່ອແຈ້ງການໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຮັບຮູ້ແລ້ວ. ໃນປັດຈຸບັນ ບ້ານໄດ້ມີແຜນການ ແລະ ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແລ້ວ, ບ້ານ ກໍເລີຍມີກໍລະນີຂໍ້ຂັດແຍ່ງຫຼຸດໜ້ອຍລົງ ແລະ ບໍ່ມີເຫດການຕຶງຄຽດຄືແຕ່ກ່ອນຜ່ານມາອີກແລ້ວ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ກົດລະບຽບ ກ່ຽວກັບ ຂອບເຂດຊາຍແດນບ້ານ ແລະ ການເກັບກູ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຮັດໃຫ້ມີການຫຼຸດຜ່ອນຂໍ້ຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງ ບ້ານ. ທ່ານ ຍັງເວົ້າຕື່ມວ່າ: “ເມື່ອບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຂ້ອຍ ກໍບໍ່ມີຄວາມກົດດັນ ແລະ ດີໃຈຫຼາຍທີ່ໄດ້ເຫັນການພົວພັນກັນແບບສັນຕິ ລະຫວ່າງ ສອງບ້ານດັ່ງກ່າວ.”

“ຈຳນວນໄຟໄໝ້ລາມປ່າໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ຊີວະນາໆພັນໄດ້ມີເພີ່ມຂຶ້ນ, ລວມທັງ ມີການພົວພັນຮ່ວມມືຂອງ ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກລັດໃກ້ຊິດຕິດກັນແທດຫຼາຍຂຶ້ນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບີ

ການຫຼຸດຜ່ອນໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ແລະ ການປັບປຸງຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ

ທ່ານ ພອນພະເນດ ຫຼວງໄຊ, ອາຍຸ 43 ປີ. ຫົວໜ້າໜ່ວຍງານແຜນການ ແລະ ການເງິນ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ເມືອງພູກູດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນຢູ່ທົ່ວໄປໃນເຂດຊົນນະບົດ ຍ້ອນວ່າ ຊາວກະສິກອນ ໄດ້ບຸກເບີກແຜ່ວຖາງພື້ນທີ່ ແລະ ຈູດເສດໄມ້ກ່ອນລະດູເຜີນເພື່ອ ກະກຽມການປູກເຂົ້າ ໄຮ່. ໄຟໄໝ້ລາມປ່ານັ້ນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ງ່າຍ ແລະ ກາຍເປັນການທຳລາຍ ຊີວະນາໆພັນ, ພືດພັນ ແລະ ໂຄງສ້າງຂອງດິນ. ຢູ່ ແຂວງຊຽງຂວາງ, ເຫດການໄຟໄໝ້ປ່າ ໂດຍທົ່ວໄປຈະໄໝ້ ເປັນວົງກວ້າງຫຼາຍເຮັກຕາ, ໃນແຕ່ລະປີ ຈຳນວນ ແລະ ຂອບເຂດຂອງໄຟໄໝ້ປ່າກໍມີເພີ່ມຂຶ້ນ. ທ່ານກ່າວວ່າ: “ນັບແຕ່ປີ 2005, ຂ້ອຍໄດ້ເຮັດ ວຽກຮ່ວມກັບບ້ານໃນເມືອງພູກູດ, ຂ້ອຍ ມັກມີບັນຫາໃນການບັນທຶກ ເພາະວ່າໄຟໄໝ້ ປ່າສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ໄດ້ຖືກລາຍງານ ແລະ ຂ້ອຍກໍບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສູນເສຍຊີວະນາໆ ພັນ.” ຖ້າບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ບໍ່ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ບໍ່ມີສິ່ງກົດ ຂວາງທາງກາຍະພາບແລ້ວໄຟໄໝ້ປ່າແມ່ນຍາກທີ່ຈະປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄດ້.

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ພອນພະເນດ ກ່າວວ່າ: “ໃນປີ 2013, ຂ້ອຍ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການ P-FALUPAM ທີ່ສະໜັບສະໜູນໂດຍໂຄງການຕາບີ.ພວກເຮົາໄດ້ສ້າງແຜນການຈັດ ສັນທີ່ດິນສຳລັບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ, ການລ້ຽງສັດ, ການປູກຫຍ້າ ແລະ ການ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້. ແຜນການເຫຼົ່ານີ້ຍັງປະກອບມີລະບຽບການກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄຟໄໝ້ລາມປ່າ. ແຕ່ລະບ້ານ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນໄຟໄໝ້ປ່າ ຊຶ່ງແຕ່ລະຄອບຄົວເປັນຜູ້ເລືອກຕັ້ງເອົາໂດຍພວກເຮົາໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ຊາວໜຸ່ມໄດ້ເຂົ້າ ເປັນສະມາຊິກ. ຄະນະກຳມະການເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງແຜນການປ້ອງກັນໄຟໄໝ້ປ່າ ໃຫ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແຜນການ P-FALUPAM ຂອງ ບ້ານ ສະບັບສຸດທ້າຍ, ຊຶ່ງຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກ ເຈົ້າເມືອງ ແລະ ມອບໃຫ້ DAFO. ໃນຖານະທີ່ເປັນຜູ້ຮັບຜິດ ຊອບ ຂອງ DAFO, ດຽວນີ້ ຂ້ອຍ ສາມາດຕິດຕາມແຜນການ ແລະ ກຽມພ້ອມທີ່ຈະແກ້ໄຂເມື່ອມີໄຟໄໝ້ປ່າເກີດຂຶ້ນ.”

ທ່ານ ພອນພະເນດ ກ່າວວ່າ: “ທຸກໆປີ, ຄະນະກຳມະການປ້ອງກັນໄຟໄໝ້ປ່າໄດ້ລາຍງານສະພາບການປະຕິບັດແຜນການຄວບ ຄຸມ ແລະ ປ້ອງກັນໄຟໄໝ້ປ່າ. ເຫັນວ່າ ຈຳນວນໄຟໄໝ້ປ່າໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ມີ ຊີວະນາໆພັນເພີ່ມຂຶ້ນ. ຊາວບ້ານໄດ້ລົມກັບ ຂ້ອຍ ວ່າ: ມີສັດປ່າຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ເຊັ່ນ: ລິງ ແລະ ກະຮອກ ພ້ອມທັງ ແມງໄມ້ທີ່ກິນໄດ້, ຜັກປ່າ ແລະ ໝໍ້ໄມ້.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ສະພາບໄຟໄໝ້ລາມປ່າ ໄດ້ມີການຫຼຸດລົງຢ່າງຈະແຈ້ງ ຊຶ່ງເປັນຜົນມາຈາກ ແຜນການຄວບຄຸມໄຟໄໝ້ປ່າຂອງບ້ານ ພ້ອມທັງການ ຮ່ວມມືກັນຂອງ ຊຸມຊົນ ແລະ ພາກລັດ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 2015 ມີພຽງແຕ່ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ພຽງແຕ່ 35 ເຮັກຕາ ເທົ່ານັ້ນ ທີ່ຖືກຜົນກະ ທົບຈາກໄຟໄໝ້ປ່າ ຂອງ ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທັງໝົດ 6,862 ເຮັກຕາ ໃນທົ່ວເມືອງ. ຊາວບ້ານ ຮູ້ວິທີການສ້າງແລວກັນໄຟທຳມະຊາດ ເພື່ອ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເສຍຫາຍຈາກໄຟປ່າ. ຂະບວນການ P-FALUPAM ທີ່ກຳນົດພື້ນທີ່ການປູກຝັງເຂດພູດອຍເປັນຜູ້ດຽວສາມາດ ປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄຟໄໝ້ປ່າໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ການມີເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ຈຳນວນຊີວະນາໆພັນ ຕາມການລາຍງານທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ ກ່ຽວກັບ ສັດປ່າ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ສາມາດຖືເອົາເປັນມາດຕະການວັດແທກໄດ້.

“ P-FALUPAM ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການປົກປັກຮັກສາ ເຫັດຫວາຍ/ເຫັດແປກ (Matsutake).”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ການປົກປັກຮັກສາພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ແມ່ນສໍາຄັນຫຼາຍສໍາລັບຂະແໜງການເຫັດ

ທ່ານ ອ່ອນສີ ສີສະຫວາດ, ອາຍຸ 63 ປີ. ຜູ້ເກັບເຫັດ. ບ້ານ ປຸ່ງພັນ, ເມືອງພູກູດ, ແຂວງຊຽງຂວາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ເຫັດ Matsutake ໃນ ປະເທດລາວ ແມ່ນເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ໃນຊື່ ເຫັດຫວາຍທີ່ເກີດຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ເມືອງພູກູດ. ນັກເກັບເຫັດສາມາດຊອກເກັບເຫັດຫວາຍ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າປະສົມ ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນພົບຢູ່ໃນປ່າຕົ້ນໄມ້ກໍ່. ມັນຍັງຖືກເອີ້ນອີກຊື່ໜຶ່ງວ່າ ເຫັດແປກເພາະວ່າໃນ ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ ມັນເກີດຢູ່ໃນ ປ່າແປກ. ລະດູການສູງສຸດ ສໍາລັບການເກັບເຫັດຫວາຍ ແມ່ນເລີ່ມແຕ່ ທ້າຍເດືອນພຶດສະພາ ຫາຕົ້ນເດືອນກັນຍາ. ເຫັດຫວາຍ ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການສູງໃນບັນດາຄົນ ຍີ່ປຸ່ນ ແລະ ຈີນ ແລະ ລາຄາກໍ່ໄດ້ສູງເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ.

ທ່ານ ອ່ອນສີ ໄດ້ເຮັດການເກັບເຫັດຫວາຍ ນັບຕັ້ງແຕ່ ປີ 2009. ທ່ານໄດ້ກ່າວວ່າ: “ໃນເວລາທີ່ ຂ້ອຍ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນການເກັບເຫັດ, ລາຄາແມ່ນຕໍ່າ 1 ກີໂລ ແມ່ນບາງທີ 5,000 ກີບ (0.5 ໂດລາ). ໃນປັດຈຸບັນ ມີປະຊາຊົນຈຳນວນຫຼາຍຂຶ້ນທີ່ເກັບເຫັດເນື່ອງຈາກວ່າຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ລາຄາໄດ້ສູງຂຶ້ນຫຼາຍ.” ຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ກໍ່ໝາຍເຖິງວ່າມີການແຂ່ງຂັນກັນກັບ ທ່ານ ອ່ອນສີ ຫຼາຍຂຶ້ນ. “ຂ້ອຍລຸກແຕ່ 1 ໂມງເຊົ້າ ບໍ່ມີໃຜຕື່ນແຕ່ເຊົ້າຄື ຂ້ອຍ. ຂ້ອຍ ໃຊ້ໄຟສາຍສ່ອງຊອກຫາເຫັດ.” ທ່ານ ອ່ອນສີ ກ່າວເພີ່ມວ່າ: “ເຫັດເກີດໜ້ອຍຢູ່ກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ມີຈຳນວນຜູ້ເກັບເຫັດຫຼາຍຂຶ້ນ, ມີການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ມີການເກັບກູ້ແບບບໍ່ຍືນຍົງ ຄົນທີ່ ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈິນ ສອນທະວິໄຊ ບໍ່ມີປະສົບການຫຼາຍຄົນໃຊ້ມິດ ຫຼື ຊ້ວນ ຫຼື ສູງມຸມ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ດີກວ່າທີ່ຈະເລືອກເດັດເອົາດ້ວຍມື ແລະ ຄວນຈະຈົ່ງໄວ້ໜ້ອຍໜຶ່ງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຫັດແກ່ ແລະ ເອົາໃບໄມ້ມາປົກເອົາໄວ້. ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ເຫັດເກີດຂຶ້ນອີກ ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ດຽວກັນໃນປີຕໍ່ໄປ.” ລະດູການເກີດຂອງເຫັດແມ່ນສັ້ນ, ເຫັດຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ເກັບເອົາໃນເວລາທີ່ເໝາະສົມ. ການແຂ່ງຂັນທີ່ບໍ່ມີການຈັດຕັ້ງສໍາລັບການເກັບເຫັດໄດ້ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຕົກຕໍ່າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການເກັບກູ້ວິຕົງໄປຫຼຸດລົງ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໂຄງການຕາບິ ໄດ້ເຮັດວຽກ ກັບ ບ້ານປຸ່ງພັນ ແລະ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອການພັດທະນາແຜນການຄຸ້ມຄອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ກຳນົດພື້ນທີ່ສະເພາະໃດໜຶ່ງ ສໍາລັບ ການປູກພືດແບບໝູນວຽນ ແລະ ໄລຍະເວລາໝູນວຽນຂອງຕອນດິນ. ຍັງໄດ້ມີແຜນສະເພາະ ສໍາລັບ ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ລວມທັງ ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ, ແລະ ການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ. ແຜນ P-FALUPAM ໄດ້ລະບຸເຂດປ່າໄມ້ ສໍາລັບ ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເກັບເຫັດຫວາຍແບບຍືນຍົງ. ທ່ານ ອ່ອນສີ ກ່າວວ່າ “ຂ້ອຍແມ່ນເປັນຜູ້ທີ່ສໍາຄັນທີ່ຊ່ວຍພັດທະນາສ້າງບົດແນະນໍາ ແລະ ຊີ້ບອກພື້ນທີ່ໃນການເກັບເຫັດ ແລະ ອະທິບາຍໃຫ້ຄົນອື່ນຮູ້. ໃນປີ 2019, ລາຄາຂອງ ເຫັດຫວາຍ ແມ່ນ 100,000 ກີບ ຕໍ່ ໜຶ່ງກິໂລ ເຫັດສົດ (11 ໂດລາ) ແລະ 1.5 ລ້ານກີບ ຕໍ່ ໜຶ່ງກິໂລ ເຫັດຕາກແຫ້ງ (160 ໂດລາ). ໃນປີ 2019, ຂ້ອຍ ສາມາດຫາເງິນໄດ້ 5 ລ້ານກີບ (556 ໂດລາ) ຈາກການເກັບເຫັດ. ຂ້ອຍໄດ້ໃຊ້ເງິນເພື່ອຈ່າຍ ຄ່າຮຽນ ຂອງ ລູກ ແລະ ຈ່າຍຊ່ວຍລູກຊາຍກີກ ໄປຊອກວຽກເຮັດງານທຳ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ

ທ່ານ ອ່ອນສີ ກ່າວວ່າ: “P-FALUPAM ໄດ້ເຮັດໃຫ້ມີການປົກປັກຮັກສາເຫັດຫວາຍ. ປະຈຸບັນນີ້ ໄດ້ມີຂໍ້ຕົກລົງ ລະຫວ່າງ ຜູ້ເກັບຊື້ໃນບ້ານຂອງ ຂ້ອຍ ເພື່ອປະຕິບັດຕາມບົດແນະນໍາ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດການຊຸດຄົ້ນແບບຍືນຍົງ. ໃນຖານະທີ່ເປັນຜູ້ເກັບ, ຂ້ອຍຮູ້ສຶກຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ຂ້ອຍ ຈະສາມາດຊອກຫາເກັບເຫັດຢູ່ໃນປ່າໄດ້ຕະຫຼອດໄປ.”

“ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈແລ້ວວ່າ: ເປັນຫຍັງພວກເຮົາຕ້ອງການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ບ້ານ ຈາກ ບໍລິສັດທີ່ມີອຳນາດ

ທ່ານ ເນັງຍິງ, ອາຍຸ 50 ປີ, ນາຍບ້ານ. ບ້ານຕ້າ, ເມືອງແປກ, ແຂວງຊຽງຂວາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ເຊັ່ນດຽວກັບຊາວບ້ານເຂດພູດອຍອື່ນໆ, ປະຊາຊົນໃນ ບ້ານຕ້າ ມີອາຊີບເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ. ທ່ານ ເນັງຍິງ ກ່າວວ່າ: “ກ່ອນທີ່ ພວກເຮົາ ຈະມີແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້, ພວກເຮົາ ມີບັນຫາຫຼາຍຢ່າງກ່ຽວກັບໄຟໄໝ້ປ່າທີ່ບໍ່ມີການຄວບຄຸມ, ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າແລະການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ມັນຍາກທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈວ່າເປັນຫຍັງພວກເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ເຮັດການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ເປັນຫຍັງ ພວກເຮົາບໍ່ຄວນຕັດຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່, ພວກເຮົາຈະເວົ້າວ່າປ່າໄມ້ບໍ່ເປັນຂອງໃຜເລີຍສະນັ້ນຜູ້ໃດກໍສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕາມຕ້ອງການ.” ການຂາດແຜນການທີ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາດ້ວຍການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃນລະດັບສູງ ເປັນການກົດຂວາງການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ກຳລັງປະເຊີນຢູ່ ຂອງ ທ່ານ ເນັງຍິງ. ມັນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະມີການປົກປັກຮັກສາຫາລື ຫຼື ແລກປ່ຽນຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ດິນກະສິກຳແບບທີ່ດີ.

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໃນປີ 2014, ໂຄງການຕາບິ ໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອ ຊາວບ້ານສ້າງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກເຈົ້າເມືອງ. ທ່ານ ເນັງຍິງ ກ່າວວ່າ: “ໂດຍນຳໃຊ້ແນວທາງໃໝ່, ພວກເຮົາໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການປ່າໄມ້ບ້ານ ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມວິທີການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້. ພະນັກງານລັດ ຈາກ DAFO ປົກກະຕິແລ້ວ ຈະລົງມາຕິດຕາມກວດກາເດືອນລະຄັ້ງ ຫຼື ທຸກໆ ສອງເດືອນເພື່ອທົບທວນ ກັບ ຊຸມຊົນວ່າພວກເຮົາປະຕິບັດແຜນການຂອງບ້ານພວກເຮົາໄດ້ດີເທົ່າໃດ.”

ໃນຕົ້ນປີ 2020, ທ່ານ ເນັງຍິງ ໄດ້ຮັບແຈ້ງ ຈາກ ຄະນະກຳມະການປ່າໄມ້ບ້ານ ວ່າໄດ້ມີ ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນແຮ່ທີ່ມີຊື່ສຽງ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຈາກ ສູນກາງ ໃນການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າຫາເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳຈື່ມ ທີ່ຜ່ານເຂດແດນ-ຊາຍແດນບ້ານ ທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດຢ່າງເປັນທາງການ ຈາກ ເຈົ້າເມືອງ ແລ້ວ. ຊາວບ້ານພາກັນບໍ່ດີໃຈ ທີ່ຈະໃຫ້ມີເສັ້ນທາງນີ້ຜ່ານດິນແດນທີ່ ພວກເຮົາ ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃຫ້ເປັນເນື້ອທີ່ປ່າສະຫງວນຂອງບ້ານ. ຮ່ວມກັບ ຊາວບ້ານ ແລະ ຄະນະກຳມະການປ່າໄມ້ບ້ານ, ຂ້ອຍໄດ້ລົມກັບ ຜູ້ຕາງໜ້າບໍລິສັດທີ່ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມລົດດູດມາ. ລາວບອກ ພວກເຮົາວ່າພວກເຮົາ ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ຈາກ ສູນກາງ ຢູ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພື່ອດຳເນີນການສຳຫຼວດ. ພວກເຮົາ ເວົ້າວ່າ: “ພວກເຮົາ ບໍ່ສາມາດສ້າງເສັ້ນທາງຜ່ານ ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນແຫຼ່ງນ້ຳ ຂອງ ບ້ານພວກເຮົາໄດ້. ພວກເຮົາບໍ່ຍອມໃຫ້ພວກເຮົາສືບຕໍ່ການສຳຫຼວດເພື່ອບຸກເບີກກໍ່ສ້າງ ແລະ ພວກເຮົາໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງຊາບ. ນັບຕັ້ງແຕ່ມື້ນັ້ນມາ, ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວ ກໍບໍ່ໄດ້ກັບມາອີກເລີຍ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ດ້ວຍແຜນການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ພັດທະນາໂດຍຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກ ພາກລັດ, ຊາວບ້ານສາມາດຢຸດຕິບໍ່ໃຫ້ ບໍລິສັດໃຫຍ່ທີ່ມີສາຍພົວພັນພິເສດດຳເນີນການກະທຳບຸກລຸກທີ່ດິນຂອງ ບ້ານໄດ້. ດຽວນີ້ບ້ານພວກເຮົາ ກໍມີຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າ ພວກເຮົາ ສາມາດປົກປ້ອງທີ່ດິນ ແລະ ເຂດປ່າໄມ້ ຂອງ ພວກເຮົາ ຈາກບຸກຄົນທາງນອກໄດ້. ທ່ານ ເນັງຍິງ ກ່າວວ່າ: “ດຽວນີ້ ປະຊາຊົນເຂົ້າໃຈແລ້ວວ່າ ເປັນຫຍັງ ພວກເຮົາ ຕ້ອງການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ. ແລະ ພວກເຮົາໄດ້ ນຳໃຊ້ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງ ບ້ານພວກເຮົາ ເປັນຫຼັກຖານ ເພື່ອ ຢຸດຕິການເຄື່ອນໄຫວຂອງບໍລິສັດບໍ່ແຮ່ຈາກການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າຜ່ານເຂດອ່າງໂຕ່ງນ້ຳ ຂອງ ພວກເຮົາ.”

“ ຫຼັງຈາກແຜນ P-FALUPAM ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍຊຸມຊົນ ເນື້ອທີ່ປົກ ຫຸ້ມປ່າໄມ້ຂອງ ເມືອງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 50% ເປັນ 64%. ”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ປົກຫຸ້ມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນເພີ່ມຂຶ້ນ

ທ່ານ ຄໍາພຸດ ແກ້ວບູນມາ, ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ນັບແຕ່ປີ 2006, ທ່ານ ຄໍາພຸດ ໄດ້ເປັນ ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (DAFO) ເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ. ທ່ານກ່າວວ່າ: “ພວກເຮົາປະເຊີນ ກັບສິ່ງທ້າທາຍໃຫຍ່ໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້.” ຄວາມສໍາຄັນ ຂອງ ຄໍາເວົ້າຂອງລາວ ແມ່ນການພິຈາລະນາທີ່ສໍາຄັນກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຫຼາຍຢ່າງຕໍ່ປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນຕໍ່ຊຸມຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ມີການດໍາລົງຊີວິດທີ່ຂຶ້ນກັບປ່າໄມ້ ແລະ ການເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນຢູ່ໃນເຂດພູດອຍ. ທ່ານ ຄໍາພຸດ ກ່າວວ່າ: “ມັນເປັນ ການຍາກທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈແນວຄວາມຄິດ ກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ແບບ ຍືນຍົງ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວິໄຊ

ການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ກໍາລັງປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ ລວມທັງ ໄພໄໝ້ລາມປ່າ ທີ່ບໍ່ມີການຄວບຄຸມ, ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ຜິດກົດໝາຍ, ການລ່າສັດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ. ທ່ານ ຄໍາພຸດ ກ່າວວ່າ: “ພວກເຮົາ ໄດ້ພະຍາຍາມແນະນໍາ ທາງເລືອກໃນການປະຕິບັດການຜະລິດກະສິກໍາແບບອື່ນ ແຕ່ບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດ. ຊາວບ້ານໄດ້ກໍານົດແນວທາງ ຂອງ ພວກເຂົາເອງ ແລະ ໝູ່ບ້ານ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ກະແຈກກະຈາຍ ແລະ ຍາກທີ່ຈະເຂົ້າເຖິງໄດ້, ໂດຍສະເພາະ ໃນລະດູຝົນ.”

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ຄໍາພຸດ ກ່າວວ່າ: “ໃນປີ 2017, ທິມງານ ຂອງຂ້ອຍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການ P-FALUPAM ເປັນກິດຈະກຳໜຶ່ງຂອງໂຄງ ການຕາບີ ແລະ ໄດ້ພັດທະນາແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບ ຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ຕົກລົງກັນ ກ່ຽວກັບ ພື້ນທີ່ສໍາລັບການປູກຝັງ, ການ ອະນຸລັກ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ, ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຊາວບ້ານ, ພວກເຮົາໄດ້ສ້າງລະບຽບການໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມໄພ ໄໝ້ປ່າ, ແລະ ພວກເຮົາ ໄດ້ກະຕຸ້ນໃຫ້ແຕ່ລະບ້ານ ລວມເອົາ ແມ່ຍິງ ເຂົ້າເປັນ ຄະນະກຳມະການຂອງບ້ານ.” ດ້ວຍວິທີນີ້, ແຕ່ລະບ້ານ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ບ້ານ ທີ່ມີການລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດແຜນການ ປະຈຳ 6 ເດືອນ, 1 ປີ ແລະ 5 ປີ ເປັນປົກກະຕິ.

ແຜນການເປັນໄປຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ສໍາລັບ ພື້ນທີ່ການເຮັດໄຮ່ປູກພືດແມ່ນຕ້ອງໄດ້ລວມເປັນຕອນດຽວກັນໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ແຕ່ ລະປີ ຊາວກະສິກອນກໍຕ້ອງເຮັດແບບໝູນວຽນທັນໄປສູ່ພື້ນທີ່ລວມອື່ນ, ເຮັດໃຫ້ຄວບຄຸມໄພໄໝ້ປ່າໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິ ກອນສາມາດຮ່ວມມືກັນເຮັດການຜະລິດ ແລະ ການເກັບກ່ຽວໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຜນການຍັງຖືກນໍາໃຊ້ເພື່ອສ້າງຈິດ ສໍານຶກ ກ່ຽວກັບ ຄວາມຈໍາເປັນໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ. ທ່ານ ຄໍາພຸດ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍໄດ້ເວົ້າກັບນາຍບ້ານ ເປັນປະຈຳ ກ່ຽວກັບ ແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປັບປຸງ ແລະ ດັດແກ້ແຜນການໄດ້ຕາມຄວາມຕ້ອງການ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ

ແຜນການຄຸ້ມຄອງທີ່ຊັດເຈນໄດ້ປະກອບສ່ວນເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນ ເມືອງໂພນໄຊ. ເນື້ອທີ່ທັງໝົດ ຂອງ ເມືອງ ແມ່ນ 241,150 ເຮັກຕາ, ໃນນັ້ນ ມີປ່າໄມ້ກວມເອົາ 50% ໃນປີ 2015. ຫຼັງຈາກ ແຜນການ PFALUPAM ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ ຊຸມຊົນ, ເນື້ອທີ່ 64% ຂອງ ເມືອງ ມີເນື້ອທີ່ປົກຫຸ້ມປ່າໄມ້ໃນປີ 2019. ໄພໄໝ້ປ່າ ແມ່ນມີໜ້ອຍ, ພາກລັດ ແລະ ຊຸມຊົນ ກ່າວວ່າ ໄດ້ ມີຜະລິດຕະພັນປ່າໄມ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ປູກເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ດອກແຂມ, ຕົ້ນປໍສາເພື່ອເຮັດເຈ້ຍ, ເຫັດ, ໜໍ່ໄມ້, ແມງໄມ້ທີ່ສາມາດກິນໄດ້ ແລະ ຜັກປ່າຊະນິດພັນຕ່າງໆ.

“ການວາງແຜນ,ຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (P-FALUPAM) ຮັບປະກັນໃຫ້ມີດອກແຂມ ເພື່ອຜະລິດຟອຍ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ ຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບີ

ສ້າງຕະຫຼາດທີ່ຍືນຍົງ ໃຫ້ແກ່ ການຜະລິດຟອຍແຂມ ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ

ນາງ ຂຶມ ຫຸມພອນ, ແມ່ບ້ານ, 35 ປີ, ມີລູກສອງຄົນ, ບ້ານສົບເຈ້ຍ, ເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ນາງ ຂຶມ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ເກີດຢູ່ ບ້ານປຸງຫວ້ານ, ຊຶ່ງຕັ້ງຢູ່ບໍ່ໄກຈາກບ່ອນນີ້. ໃນປີ 2000, ຂ້ອຍໄດ້ແຕ່ງງານ ແລ້ວ ຍົກຍ້າຍມາຢູ່ ບ້ານສົບເຈ້ຍ, ຊຶ່ງເປັນໝູ່ບ້ານ ຂອງ ຜົວຂ້ອຍ, ພວກເຮົາອາໄສຢູ່ນຳ ພໍ່-ແມ່ ຂອງລາວກ່ອນ. ພວກເຮົາສາມາດປະ ຫຍັດເງິນພໍເພື່ອຊື້ດິນຕອນນ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ປູກເຮືອນຢູ່ເປັນຂອງ ພວກເຮົາເອງ. ໃນປີ 2005, ຜົວ ຂອງ ຂ້ອຍ ໄດ້ຮັບດິນມູນສືບທອດ 5 ເຮັກຕາ ແລະ ພວກເຮົາ ໄດ້ຊື້ເອົາຕື່ມອີກ 5 ເຮັກຕາຈາກ ພໍ່-ແມ່ຂອງລາວ ໃນປີ 2006. ຂ້ອຍມັກຈະເຫັນ ຫຍ້າດອກແຂມທີ່ເກີດຢູ່ທີ່ນີ້ເພື່ອລ້ຽງສັດ ແລະ ພວກເຮົາກໍ່ໃຊ້ມັນເພື່ອເຮັດຟອຍ.” ດອກແຂມມັກເກີດຢູ່ຕາມປ່າເຫຼົ່າ ແລະ ເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງລະບົບການເຮັດໄຮ່ ແບບໝູນວຽນ. ການປູກພືດໝູນວຽນ ຕ້ອງໄດ້ເຮັດເປັນລະບົບ ເພື່ອຮັບປະກັນ ໃຫ້ມີຫຍ້າແຂມພຽງພໍ ສຳລັບ ເປັນອາຫານສັດ ແລະ ເປັນວັດຖຸດິບໃຫ້ແກ່ການຜະ ລິດຟອຍແຂມໃນທ້ອງຖິ່ນ. ດອກແຂມ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຫ້າຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງທີ່ຂາຍສົ່ງອອກຂອງປະເທດລາວ, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສົ່ງໄປປະເທດຫວຽດ ນາມ ແລະ ໄທ. ດອກແຂມ ແມ່ນຖືກທຳລາຍຍ້ອນການລ້ຽງສັດແບບປ່ອຍຫຼາຍ ເກີນໄປ ແລະ ຍ້ອນມີໄຟໄໝ້ລາມປ່າ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ບ້ານສົບເຈ້ຍ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ P-FALUPAM ຊຶ່ງເປັນ ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງການເຂົ້າຊ່ວຍເຫຼືອຂອງໂຄງການຕາບີ. ໃນລະຫວ່າງການເຮັດວຽກດັ່ງກ່າວ, ຊາວບ້ານ ໄດ້ກຳນົດພື້ນທີ່ສຳລັບການລ້ຽງ ງົວ, ເຂດທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ ແລະ ພື້ນທີ່ປູກຝັງເພື່ອຂະຫຍາຍການປູກແຂມ. ໃນປີ2016, ນາງ ຂຶມ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຝຶກອົບຮົມ ຂອງ ໂຄງການຕາບີ ກ່ຽວກັບ ວິທີເຮັດຟອຍ, ຫຼັງຈາກນັ້ນ ນາງ ກໍ່ໄດ້ເລີ່ມຜະລິດຟອຍຂາຍ. ນາງ ຂຶມ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ຄິດວ່າ ຂ້ອຍ ສາມາດຫາເງິນໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງ ສະນັ້ນຂ້ອຍ ຈຶ່ງປູກຫຍ້າແຂມຢູ່ໃນດິນຂອງ ພວກຂ້ອຍ ຊຶ່ງ ຂ້ອຍ ສາມາດປົກປ້ອງມັນຈາກໄຟໄໝ້ ປ່າ, ໃນປີ 2017, ຂ້ອຍ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມທີ່ຈັດໂດຍ ໂຄງການຕາບີ ອີກກ່ຽວກັບ ເຕັກນິກການເຮັດຟອຍແຂມແບບໃໝ່ ໂດຍ ມີຄູຝຶກທີ່ມາຈາກ ແຂວງບໍ່ແກ້ວ . ຂ້ອຍ ເລີ່ມຊື້ຫຍ້າແຂມຈາກຊາວບ້ານຄົນອື່ນໆ, ໃນເວລາທຳອິດປະມານ 150 ກິໂລ.” ຄວາມຕ້ອງ ການຟອຍ ຈາກ ນາງ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ນາງ ຂຶມ ກໍ່ໄດ້ຊື້ແຂມອີກ 200 ກິໂລໃນລາຄາ 10,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ (1.10 ໂດລາ / ກິໂລ). ນາງກ່າວວ່າ: “ຫຍ້າແຂມ 1 ກິໂລ, ຂ້ອຍ ສາມາດເຮັດຟອຍໄດ້ຈຳນວນ 3 ກ້ານ ຊຶ່ງຂ້ອຍສາມາດຂາຍໃຫ້ພໍ່ຄ້າໄດ້ໃນລາຄາ 14,000 ກີບຕໍ່ກ້ານ (1.50 ໂດລາ).

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຍ້ອນ ໂຄງການຕາບີ ໄດ້ສະໜອງຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃຫ້ ນາງ ຂຶມ ກ່ຽວກັບ ການຜະລິດຟອຍ ແລະ ການຕະຫຼາດຟອຍ, ແຜນ ການນຳ ໃຊ້ທີ່ດິນ P-FALUPAM ໄດ້ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການສະໜອງດອກແຂມ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ຜະລິດຟອຍແຂມໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເພື່ອຂາຍ ໃຫ້ພໍ່ຄ້າທີ່ນຳໄປຂາຍຕໍ່ໃຫ້ໂຮງງານເຮັດຟອຍແຂມຂອງປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ໄທ. ການກຳນົດພື້ນທີ່ສະເພາະສຳລັບການປູກ ແຂມ ເປັນການຊ່ວຍປ້ອງກັນປ່າແຂມຈາກໄຟໄໝ້ປ່າ ແລະ ຈາກສັດລ້ຽງເຂົ້າກິນແບບບໍ່ມີການຄວບຄຸມ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ຊາວບ້ານ ຄືກັນກັບ ນາງ ຂຶມ ສາມາດມີວັດຖຸດິບເພື່ອເຮັດຟອຍໄດ້ຢ່າງປົກກະຕິ . ຕົວຢ່າງ ຂອງ ນາງ ຂຶມ ເປັນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ຄົນອື່ນເຮັດການ ຜະລິດຟອຍແຂມນຳກັນ ຊຶ່ງເປັນການດຶງດູດ ພໍ່ຄ້າຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຂອງຄົວເຮືອນເພີ່ມຂຶ້ນ.

“ ຂ້ອຍດີໃຈທີ່ ຂ້ອຍ ແລະ ພັນລະຍາ ໄດ້ເຮັດການຜະລິດເມັດແນວພັນຫຍ້າລ້ຽງສັດ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ການປ່ຽນແປງຄວາມຮັບຮູ້ຂອງທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດ

ທ່ານ ສຸໄພພອນ ສຸລິວັນ, ອາຍຸ 30 ປີ, ແຕ່ງງານ, ບໍ່ມີລູກ. ບ້ານສົບເຈ້ຍ, ເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ສຸໄພພອນ ແມ່ນຄູສອນພາສາອັງກິດຢູ່ໂຮງຮຽນແຫ່ງໜຶ່ງ ໃນ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ແຕ່ປີ 2012 ເຖິງປີ 2014. ລາວເປັນພະນັກງານອາສາສະໝັກເທົ່ານັ້ນ ເພາະວ່າໂກຕາຈຳກັດ. ທ່ານ ສຸໄພພອນ ກ່າວວ່າ: “ໃນປີ 2014, ຂ້ອຍໄດ້ລາອອກຈາກວຽກຄູສອນເພື່ອເຮັດວຽກເປັນນັກດົນຕີ. ຂ້ອຍ ແຕ່ງງານໃນປີ 2016 ແລະ ໄດ້ຍ້າຍມາຢູ່ ບ້ານສົບເຈ້ຍ . ພວກເຮົາ ບໍ່ມີທີ່ດິນເປັນຂອງຕົນເອງ, ສະນັ້ນ ຂ້ອຍ ໄດ້ຊ່ວຍພີ່ນ້ອງເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ ແລະ ລ້ຽງງົວ.” ທ່ານ ສຸໄພພອນ ໄດ້ທົດລອງປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດຂອງຄອບຄົວຕົນເອງ. ກ່ອນທີ່ຈະມີ P-FALUPAM, ປະຊາຊົນໃນ ບ້ານສົບເຈ້ຍ ລ້ຽງສັດແບບປ່ອຍປະໂຫັກກິນເອງຕາມທຳມະຊາດ. ບໍ່ມີຜູ້ໃດໃນບ້ານມີປະສົບການໃນການປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ ຫຼື ຜະລິດເມັດແນວພັນຫຍ້າລ້ຽງສັດຂາຍ. ຄວາມຕ້ອງການທັງສອງຢ່າງໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ທ່ານ ສຸໄພພອນ ກ່າວວ່າ “ຍ້ອນວ່າ ການລ້ຽງສັດແບບປ່ອຍປະໂຫັກກິນເອງຕາມທຳມະຊາດນັ້ນ ແມ່ນເປັນໄປບໍ່ໄດ້ອີກແລ້ວ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເຮັດການທົດລອງໃນສິ່ງໃໝ່ແຕ່ວ່າຫຍ້າລ້ຽງສັດບໍ່ແມ່ນພືດປະຈຳປີ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດສັນທີ່ດິນເປັນໄລຍະຍາວ ຈຶ່ງຈະໄດ້ຜົນຕອບແທນທີ່ດີ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈິນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ໂຄງການຕາບິ, ຊຸມຊົນ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຕົກລົງເຮັດການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍນຳໃຊ້ຂະບວນການ P-FALUPAM. ຊາວບ້ານໄດ້ໃຊ້ໂອກາດນີ້ເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ສຳລັບການເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນ ແລະ ການລ້ຽງງົວ. ໃນເມື່ອກ່ອນພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຄິດກ່ຽວກັບ ການລ້ຽງງົວຢູ່ໃນທົ່ງຫຍ້າ ຫລື ປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ ຫຼື ຜະລິດເມັດແນວພັນຫຍ້າ ເພື່ອຂາຍ. ເມຍ ຂອງ ທ່ານ ສຸໄພພອນ ໄດ້ຮັບເນື້ອທີ່ 3 ເຮັກຕາແບ່ງປັນຈາກການຈັດສັນເນື້ອທີ່ 10 ເຮັກຕາ ຂອງ ພໍ່-ແມ່ ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຂໍ້ຕົກລົງຕາມ P-FALUPAM. ລາວ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນ ປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກໂຄງການລ້ຽງສັດ ຂອງ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ABD) ທີ່ເອົາແນວພັນແກ່ນຫຍ້າໃຫ້. ແຕ່ວ່າ ຍັງມີສະພາບການປ່ອຍປະໂຫັກສັດລ້ຽງຫາກິນເອງຕາມທຳມະຊາດຢູ່ ສະນັ້ນ ລາວຈຶ່ງສ້າງຮົ້ວເພື່ອປ້ອງກັນທີ່ດິນປູກຫຍ້າຂອງ ລາວ, ຊຶ່ງເປັນໄປຕາມການຕົກລົງ ຂອງ P-FALUPAM. ທ່ານ ສຸໄພພອນ ກ່າວວ່າ: “ໃນ 2016, ຂ້ອຍ ສາມາດຂາຍແກ່ນຫຍ້າໄດ້ 500 ກິໂລ ໃນລາຄາ 12,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ (1.30 ໂດລາ), ໃນປີ 2017, ຂ້ອຍ ເລີ່ມລ້ຽງງົວ 6 ໂຕ ແລະ ລ້ຽງດ້ວຍຫຍ້າທີ່ປູກຢູ່ດິນຂອງຕົນເອງ. ຂ້ອຍ ໄດ້ປູກຫຍ້າສອງຊະນິດ, Ruzi ແລະ Guinea. ໃນປີ 2019, ລາຄາ ຂອງ ແກ່ນຫຍ້າ Ruzi ແມ່ນ 10,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ ແລະ Guinea ແມ່ນ 50,000 ກີບ (5.50 ໂດລາ).”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຕົວຢ່າງ ຂອງ ທ່ານ ສຸໄພພອນ ແມ່ນການປ່ຽນແປງແນວຄວາມຄິດຂອງຊາວບ້ານ ກ່ຽວກັບ ວິທີການລ້ຽງງົວ ແລະ ໂອກາດໃນການຂາຍແກ່ນແນວພັນຫຍ້າ. ທ່ານ ສຸໄພພອນ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍດີໃຈທີ່ ພັນລະຍາ ແລະ ຂ້ອຍໄດ້ເຮັດການຜະລິດແນວພັນຫຍ້າລ້ຽງສັດ. ມີພໍ່ຄ້າ ມາຈາກ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ມາຊື້ເອົາຈາກບ້ານ ຂອງ ພວກເຮົາ. ຂ້ອຍ ຄາດຫວັງວ່າ ຈະເກັບກຽວເມັດພັນຕື່ມອີກໃນປີ 2020 ແລະ ດຽວນີ້ ຂ້ອຍ ໄດ້ມີງົວ 12 ໂຕ ແລ້ວ.”

“ການປ່ຽນແປງໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນກ່ຽວກັບ ສິດໃນການຄອບຄອງ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນກຳລັງຄົ້ນຄວ້າບົກສາຫາລື ຢູ່ໃນລະດັບສູງສຸດ ຂອງລັດຖະບານ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕານີ

ຍົກລະດັບການປູກຍານໃຫ້ກ້າວໄປສູ່ເສັ້ນທາງການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ

ທ່ານ ບຸນເລີດ ສຸລິວັນ, ອາຍຸ 38 ປີ. ມີ ສະມາຊິກ ໃນຄອບຄົວຫົກຄົນ (ລູກສີ່ຄົນ). ຮຽນຈົບປະຖົມ. ບ້ານ ຂາມປ້ອມ, ເມືອງໂພນທອງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ຢາງຍານ (Benzoin) ໄດ້ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກມາຫຼາຍສັດຕະວັດແລ້ວຍ້ອນ ມີກິນຫອມ ແລະ ນຳໃຊ້ສຳລັບເຮັດທູບ ແລະ ຢາ. ຍານ ຂອງລາວ (Styrax tonkinensis) ມີຄຸນລັກສະນະທີ່ເປັນເອກະລັກແຕກຕ່າງ ຈາກຊະນິດອື່ນ ທີ່ເກີດຢູ່ສະຖານທີ່ອື່ນຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມັນມີຄວາມຕ້ອງ ການສູງໃນອຸດສະຫະກຳນຳຫອມ. ຕົ້ນຍານ ເຄີຍມີຄວາມອຸດົມສົມ ບູນຢູ່ໃນເຂດພູດອຍ ຂອງ ປະເທດລາວ. ຢາງຍານ ສາມາດເກັບໄດ້ ຈາກຕົ້ນທີ່ມີອາຍຸ 5 ຫາ 15 ປີ. ຕົ້ນຍານ ເປັນຕົ້ນໄມ້ສູງສະນັ້ນການ ເກັບກ່ຽວເອົາຢາງຍານແມ່ນຂະບວນການທີ່ຕ້ອງການຮ່າງກາຍທີ່ ແຂງແຮງ ແລະ ມີທັກສະ. ໃນ ສອງ-ສາມທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ຕົ້ນ ຍານໄດ້ຫຼຸດລົງ ແລະ ທັກສະໃນການເກັບກ່ຽວແມ່ນຢູ່ໃນຂັ້ນທີ່ຈະສູນ ເສຍໄປເພາະວ່ານະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ໄດ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ເຮັດ ໄຮ່ທີ່ມີຮອບໝູນວຽນໄລຍະຍາວຫຼາຍປີ (ປ່າເຫຼົ້າແກ່ຫຼາຍປີ) ທີ່ ມີຕົ້ນໄມ້ເກີດໃຫຍ່ຂຶ້ນມາແລ້ວ.

ຮູບຖ່າຍ: ແກ້ວອຸດອນ ສຸວັນນະກຸມມານ

ຖ້າບໍ່ມີ ແຜນການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຈາກ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງ ທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ ຊາວກະສິກອນ ຄຸ້ມຄອງຕົ້ນໄມ້ ແລະ ມີສິດຄອບຄອງທີ່ດິນໃນໄລຍະເວລາທີ່ຍາວ ນານແລ້ວ ທ່າແຮງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຂອງ ຍານ ກໍຈະບໍ່ມີຫຍັງ. ຊາວກະສິກອນຮູ້ວ່າ ລາຄາຍານແມ່ນອາດປ່ຽນແປງບໍ່ສາມາດຄາດ ເດົາໄດ້ໃນແຕ່ລະປີ, ພວກເຂົາ ຂາດຂໍ້ມູນລາຄາ ແລະ ການສ້າງມູນ ຄ່າເພີ່ມ ທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້. ທ່ານ ບຸນເລີດ, ຜູ້ເກັບຍານ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ບໍ່ຮູ້ວ່າຢາງຍານຖືກນຳເອົາໄປໃຊ້ເພື່ອຫຍັງແທ້. ຂ້ອຍຮູ້ແຕ່ວ່າ ຂ້ອຍ ຈຳເປັນຕ້ອງເກັບມັນກ່ອນທີ່ຄົນອື່ນຈະມາເກັບມັນ, ແຕ່ຖ້າ ຂ້ອຍ ເກັບມັນໄວເກີນໄປຄຸນນະພາບກໍຈະບໍ່ດີ.” ທ່ານ ບຸນເລີດ ເກັບກ່ຽວຢາງຍານໄດ້ປະມານ 60 ກິໂລ ຕໍ່ ປີ. ໃນປີ 2017–2018, ຢາງຍານ 1 ກິໂລ ຂາຍໄດ້ໃນລາຄາ 200,000 ກີບ (22.00 ໂດລາ), ຫຼັງຈາກນັ້ນໃນປີ 2020 ລາຄາຫຼຸດລົງມາເປັນ 90,000 ກີບ (10.00 ໂດລາ).

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໂຄງການຕາບິໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ບ້ານຂາມປ້ອມ ເຮັດການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ມີໄລຍະຍາວ ໂດຍນຳໃຊ້ ຂະບວນການ P-FALUPAM. ພວກເຂົາ ໄດ້ພັດທະນາລະບົບການເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນເປັນເກົ້າປີ, ໄດ້ກຳນົດພື້ນທີ່ສະເພາະ ສຳລັບ ການຜະລິດຍານ ຈາກນັ້ນ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ສາມາດຈັດການຄອບຄອງເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ຕົ້ນຍານ. ທ່ານ ບຸນເລີດ ກ່າວວ່າ: “ຕົ້ນຍານເປັນໄມ້ຍືນຕົ້ນສາມາດໃຫ້ຢາງໄດ້ 15 ປີ, ສະນັ້ນ ໃນປັດຈຸບັນ ພວກເຮົາ ມີຄວາມໝັ້ນໃຈ ທີ່ຈະຂະຫຍາຍໄລຍະເວລາໃນການຄຸ້ມຄອງ, ພວກເຮົາ ຍັງໄດ້ສ້າງແຜນການປ້ອງກັນອັກຄີໄພ ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງ ຂອງ ຂະບວນການ ດັ່ງກ່າວ. ພວກເຮົາ ຮູ້ວິທີການ ແລະ ພວກເຮົາ ຮັບຜິດຊອບໃນການສ້າງແລວໄຟ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຊາວກະສິກອນໃນບ້ານຂາມປ້ອມ ປະຈຸບັນມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ຕໍ່ການຈັດສັນກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ ພວກເຂົາ ປູກ ຕົ້ນຍານ ດ້ວຍຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າ ພວກເຂົາ ຈະສາມາດເກັບກ່ຽວຢາງຍານໄດ້ໃນໄລຍະຍາວນານ. ຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດຍານໄດ້ ຂະຫຍາຍພື້ນທີ່ການຜະລິດ ຂອງ ພວກເຂົາ ແລະ ກຳລັງເຮັດວຽກເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍການເໜັງຕີງ ຂອງ ລາຄາ. ຄະນະກຳມະ ການ ຄວບຄຸມໄຟໄໝ້ປ່າໃນທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນເວລາເຮັດວຽກຕາມຂະບວນການ P-FALUPAM, ໄດ້ເພີ່ມຄວາມສາມາດ ໃນການປ້ອງກັນຄວາມເສຍຫາຍ ຂອງ ຕົ້ນຍານ ທີ່ອາດເກີດຈາກໄຟໄໝ້ປ່າ ໃນພື້ນທີ່ການຜະລິດ ຂອງ ພວກເຂົາ.

“ຜົນຂອງ P-FALUPAM ໄດ້ຕົກລົງໃຫ້ສາມາດປູກໝາກແຫ່ງໄດ້ ໃນພື້ນທີ່ດິນປ່າໄມ້.”

ຮູບຖ່າຍ: ແກ້ວອຸດອນ ສຸວັນນະກຸມມານ

ຮັບປະກັນໃຫ້ການປູກຂະຫຍາຍໝາກແຫ່ງປະສົບຜົນສໍາເລັດ

ທ່ານ ນາງ ມອນ ແສງບັນຍາ, ອາຍຸ 30 ປີ, ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຫ້າຄົນ (ເດັກນ້ອຍສາມຄົນ). ຮຽນຈົບຊັ້ນມັດທະຍົມ, ຢູ່ ບ້ານສາມພັນ, ເມືອງໂພນທອງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ນາງ ມອນ ແສງບັນຍາ, ແມ່ເຮືອນທີ່ມີລູກສາມຄົນ, ລາຍງານວ່າ: “ໃນບ້ານຂອງຂ້ອຍ, ປະຊາຊົນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນອາໄສການປູກເຂົ້າໄຮ່ເພື່ອກິນ, ພວກເຮົາ ບໍ່ມີເງິນຫຼາຍ. ກ່ອນທີ່ ໂຄງການຕາບິ ໄດ້ເຂົ້າມາຊ່ວຍ ພວກເຮົາສ້າງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນພື້ນທີ່ດິນຂອງບ້ານ, ຂ້ອຍ ບໍ່ມີທີ່ດິນທີ່ຈະປູກຫຍັງໝົດ ຈົນກວ່າຂ້ອຍໄດ້ແຕ່ງງານ. ເມື່ອຜົວ ຂອງ ຂ້ອຍມາຢູ່ບ້ານ ຂອງຂ້ອຍ, ຂ້ອຍໄດ້ຮັບທີ່ດິນຈາກການມອບໂອນມາຈາກ ພໍ່ແມ່ ແລະ ພວກເຮົາ ຈຶ່ງຕັດສິນໃຈທົດລອງປູກໝາກແຫ່ງເພາະມັນສາມາດຂາຍໄດ້ໃນລາຄາທີ່ດີ. ທໍາອິດມັນບໍ່ແມ່ນເລື່ອງທີ່ງ່າຍເລີຍ.”

ຊາວກະສິກອນຜະລິດໝາກແຫ່ງ ມີຄວາມຮູ້ພຽງເລັກນ້ອຍ ກ່ຽວກັບ ການນໍາໃຊ້ຜົນລະປູກໃນຂັ້ນສຸດທ້າຍ, ບໍ່ມີລະບົບແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ໃນບັນດາຜູ້ປູກ ແລະ ມີ ພໍ່ຄ້າ ຈໍານວນໜ້ອຍທີ່ເຂົ້າມາເຂດຜະລິດ ຂອງ ພວກເຂົາ. ນາງ ມອນ ກ່າວວ່າ “ຂ້ອຍ ໄດ້ຍິນວ່າ ປະຊາຊົນຈີນ ໃຊ້ໝາກແຫ່ງເປັນສ່ວນປະກອບອາຫານ, ແຕ່ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ຈັກວິທີ”. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ແກ່ນໝາກແຫ່ງ ຂອງລາວ ແມ່ນໃຊ້ເປັນຢາ ຂອງ ຈີນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ກິນເປັນອາຫານ. ໃນຂະນະທີ່ມີບັນຫາໃນດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ໂດຍລວມຂອງ ຂະແໜງການນີ້, ແຕ່ ຮູບຖ່າຍ: ຕາບິ ຊາວກະສິກອນ ກໍຍັງມີຄວາມສົນໃຈຫຼາຍ ຍ້ອນລາຄາທີ່ໜ້າສົນໃຈ, ພວກເຂົາ ບໍ່ສາມາດຂະຫຍາຍການປູກໝາກແຫ່ງໄດ້ ເພາະວ່າມັນເປັນພືດທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍປີ ແລະ ຈະເລີ່ມຕົ້ນໃຫ້ຜົນຜະລິດພາຍຫຼັງສາມປີຂຶ້ນໄປເທົ່ານັ້ນ. ມັນຈະເລີນເຕີບໂຕດີທີ່ສຸດໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ມີຮົ່ມ. ແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໃຫ້ມີການປູກໝາກແຫ່ງ ເປັນໄລຍະຍາວໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ແລະ ການປ້ອງກັນພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ຈາກໄຟໄໝ້ປ່າແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ ສໍາລັບ ຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ການຂະຫຍາຍການຜະລິດ ທີ່ໝັ້ນຄົງ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ຜົນຈາກຂະບວນການ P-FALUPAM, ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ໄດ້ຖືກກໍານົດບ່ອນທີ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊາວບ້ານປູກໝາກແຫ່ງ ແລະ ແຜນການໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກ ເຈົ້າເມືອງ. ນາງ ມອນ ກ່າວວ່າ: “ມັນຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີຫຼາຍກວ່າໃນປ່າທໍາມະຊາດ ແລະ ມີຜົນກະທົບໜ້ອຍຍາມເມື່ອຂາດຝົນ. ຂ້ອຍເລີ່ມຕົ້ນປູກໝາກແຫ່ງ ໃນປີ 2017. ຂ້ອຍ ຊື້ແນວພັນມາຈາກ ແຂວງຜົ້ງສາລີ . ໝາກແຫ່ງ ມີ 2 ປະເພດຄື: ພັນກວາງຕຸ້ງ ແລະ ພັນປາກຊອງ, ແນວພັນກວາງຕຸ້ງ ເຕີບໂຕໃຫຍ່ຊໍາກວ່າ ແຕ່ວ່າມີລາຄາສູງກວ່າ, ພັນປາກຊອງ ປູກຂະຫຍາຍງ່າຍ ແລະ ໃຫຍ່ໄວ.” ຜູ້ປູກ ຕ້ອງເດີນທາງໄປຕະຫຼາດ ຢູ່ ເມືອງໃໝ່, ແຂວງຜົ້ງສາລີ ເພື່ອຂາຍໝາກແຫ່ງ ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ລາຄາແມ່ນສູງໃນປີ 2019 ແມ່ນ 150,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ ສໍາລັບ ພັນກວາງຕຸ້ງ (16.68 ໂດລາ) ແລະ ລາຄາ 40,000 ກີບ ສໍາລັບ ພັນປາກຊອງ (4.45 ໂດລາ).

ການປ່ຽນແປງທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດ

ຜົນຈາກຂະບວນການ P-FALUPAM, ໄດ້ມີການຕົກລົງກັນວ່າ ສາມາດປູກໝາກແຫ່ງໄດ້ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ເພາະວ່າມັນທົນທານ ບໍ່ໂຕໄດ້ດີ ຕໍ່ກັບ ສະພາບດິນພ້ອມທັງອາກາດທີ່ບໍ່ດີ. ນີ້ແມ່ນຜົນສໍາເລັດທີ່ສໍາຄັນນັບຕັ້ງແຕ່ພາກລັດບໍ່ໄດ້ຊຸກຍູ້ໃຫ້ປູກພືດທົ່ວໄປຢູ່ພາຍໃນເຂດດິນປ່າໄມ້. ປັດຈຸບັນ ຜູ້ປູກໝາກແຫ່ງພາກັນຂະຫຍາຍການຜະລິດ, ເຮັດການຕະຫຼາດ ແລະ ຮ່ວມມືກັນເອງ.

“ ໂດຍການປູກຂະຫຍາຍຂ່າ, ຂ້ອຍ ສາມາດຫາເງິນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ແກ້ວອຸດອນ ສຸວັນນະກຸມມານ

ສ້າງພື້ນທີ່ປູກຂ່າໃນປ່າໄມ້

ທ່ານ ຄຳດິງ ສີກະສັກ. ອາຍຸ 33 ປີ. ມີ ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ທີກ ຄົນ, (ເດັກນ້ອຍ ສີ່ ຄົນ). ຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມ. ບ້ານສາມພັນ, ເມືອງໂພນທອງ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ຄຳດິງ ກ່າວວ່າ: “ການເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າ ເປັນລະບົບການດຳລົງຊີວິດ ຫຼື ອາຊີບຕົ້ນຕໍ ຂອງ ພໍ່-ແມ່ຂ້ອຍ. ພວກເພິ່ນ ໄດ້ເອົາທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ຂ້ອຍສຳລັບການປູກເຂົ້າ, ນັບແຕ່ ປີ 2010 ເປັນຕົ້ນມາ, ຂ້ອຍໄດ້ເລີ່ມປູກຂ່າ ໃນເນື້ອທີ່ເຄິ່ງເຮັກຕາ.” ຂ່າ ຫຼື ຂົງໄທ ແມ່ນເຄື່ອງເທດທີ່ມີຢືນໃຊ້ໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານໃນປະເທດອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ໂອກາດທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນ ສຳລັບ ການປູກຂ່າໃນເຂດພູດອຍແມ່ນຈາກການເກັບກູ້ເອົາເມັດຂ່າ ຂາຍອອກ ສຳລັບ ປຸງແຕ່ງອາຫານຈີນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃສ່ແກງ. ຢູ່ໃນດິນຕອນນ້ອຍໆຂອງ ທ່ານ ຄຳດິງສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ 30 ກິໂລ, ເມັດຕາກແຫ້ງແລ້ວ. ພຶດດັ່ງກ່າວຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼາຍທີ່ສຸດຫຼັງຈາກປູກແລ້ວໃນປີທີສອງ. ກ່ອນທີ່ພວກເຂົາຈະສາມາດຂາຍຜະລິດຕະພັນນັ້ນໄດ້, ພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ໜັງເມັດດິບປະມານ 10 ນາທີ ແລ້ວ ນຳເອົາໄປຕາກແດດ ຫຼື ອົບໃຫ້ແຫ້ງ. “ມັນເປັນພືດທີ່ດີ ແລະ ຂ້ອຍສາມາດມີລາຍຮັບເປັນເງິນ, ແຕ່ຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ຈັກວິທີທີ່ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ເມັດຂ່າ.” ຕົ້ນຂ່າ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງປູກງ່າຍ ແລະ ເບິ່ງແຍງຮັກສາງ່າຍ ແລະ ບໍ່ຕ້ອງການປຸຍ, ມັນເປັນພືດທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍປີ ຈຶ່ງມີຄວາມຕ້ອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນໄລຍະຍາວ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດກະສິກຳແບບໝູນວຽນ.

ຮູບຖ່າຍ: Joost Foppes

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໂຄງການຕາຍີ ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ ບ້ານສາມພັນ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານ ໂດຍການນຳໃຊ້ຂະບວນການ P-FALUPAM. ໃນເວລານັ້ນ, ຊາວບ້ານໄດ້ຕົກລົງກັນກ່ຽວກັບເນື້ອທີ່ດິນຕອນທີ່ຈະໃຊ້ ສຳລັບ ການປູກຕົ້ນຂ່າ ແລະເນື້ອທີ່ດິນຕອນໃດທີ່ຈະສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປູກພືດໝູນວຽນ. ແຜນການດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກອະນຸມັດຈາກເຈົ້າເມືອງ. ທ່ານ ຄຳດິງ ກຳລັງຂະຫຍາຍການຜະລິດຂ່າເຂົ້າໃສ່ໃນພື້ນທີ່ເຂົ້າໄຮ່ຂອງລາວ ແລະ ປ່ຽນຈາກການປູກເຂົ້າເປັນການປູກຂ່າເປັນສິນຄ້າເທື່ອລະໜ້ອຍ. ລາວກ່າວວ່າ: “ໂດຍການ ຂະຫຍາຍການຜະລິດຂ່າ, ຂ້ອຍ ສາມາດຫາເງິນໄດ້ຫຼາຍກວ່າການຜະລິດເຂົ້າ. ໃນປີ 2017, ຂ້ອຍສາມາດຂາຍເມັດຂ່າແຫ້ງ ໃນລາຄາ 50,000 ກີບ ຕໍ່ ກິໂລ (5.50 ໂດລາ). ໃນປີ 2019, ຂ້ອຍ ໄດ້ຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ປູກຂ່າ ເປັນ 2 ເຮັກຕາ,ແຕ່ວ່າລາຄາໄດ້ຫຼຸດລົງມາເປັນ 35,000 ກີບ (3.90 ໂດລາ). ຂ້ອຍ ຖືກບອກວ່າ ເມັດແກ່ນຂ່າ ຂອງ ຂ້ອຍ ມີຄຸນນະພາບດີ, ສະນັ້ນ ຂ້ອຍ ຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມກັງວົນຫຍັງຫຼາຍ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ການປູກພືດເປັນສິນຄ້າທີ່ມີ ກຳໄລ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມແບບນີ້ ກຳລັງຂະຫຍາຍຢູ່ໃນ ບ້ານສາມພັນ. ປະສົບການຂອງ ທ່ານ ຄຳດິງ ພ້ອມທັງປະສົບການຂອງຄົນອື່ນໆ ໃນຊຸມຊົນ, ແມ່ນການປ່ຽນແປງຍຸດທະສາດການປູກຝັງ ຂອງ ພວກເຂົາ ຈາກການປູກເຂົ້າປ່ຽນເປັນການປູກຂ່າ ເພື່ອເປັນໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ດຽວນີ້ແຜນການ P-FALUPAM ໄດ້ຮັບປະກັນສິດຄອບຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໄລຍະຍາວ, ທ່ານ ຄຳດິງ ກຳລັງມີຊື່ສຽງວ່າ ເປັນແຫຼ່ງຜະລິດເມັດແກ່ນຂ່າທີ່ມີຄຸນນະພາບດີ.

“ຕາມທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ, ຂ້ອຍ ໄດ້ເລີ່ມປູກຫວາຍເຄິ່ງເຮັກຕາ ໃນເນື້ອທີ່ໄຮ່ໝູນວຽນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບີ

ຊ່ວຍຂະຫຍາຍການປູກຫວາຍເພື່ອເປັນອາຫານ ແລະ ລາຍຮັບ

ທ່ານ ອ່ອນສີ ມະນີວິງ, ອາຍຸ 41 ປີ, ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ສີ່ ຄົນ (ເດັກນ້ອຍ ສອງ ຄົນ). ເປັນນາຍຄູສອນ ຢູ່ໂຮງຮຽນປະຖົມ. ບ້ານຜາທອງ, ເມືອງນ້ຳບາກ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ອ່ອນສີ ມະນີວິງ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ໄດ້ເກັບໜໍ່ຫວາຍເພື່ອເປັນອາຫານຕັ້ງແຕ່ ຂ້ອຍຍັງນ້ອຍ. ຕົ້ນຫວາຍສ່ວນຫຼາຍພົບເຫັນເກີດມີການຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ຕາມປ່າທຳມະຊາດ ແຕ່ວ່າດຽວນີ້ມັນຊອກຫາຍາກແລ້ວ ຍ້ອນໄພໄພໄພລາມປ່າ. ໜໍ່ ແລະ ໝາກຫວາຍບາງຊະນິດພັນແມ່ນສາມາດກິນໄດ້. ໃນການປູກແຕ່ງເປັນອາຫານ ເອົາສ່ວນຍອດອ່ອນຂອງລຳຕົ້ນ ມາປຸງແຕ່ງປະສົມໃສ່ໃນແກງ ແລະ ເອາະ ຫຼື ຕຳເປັນແຈ່ວ. ການປູກຫວາຍ ແບບຂະໜາດນ້ອຍ ແມ່ນມີຢູ່ທົ່ວໄປ ແຕ່ວ່າຫວາຍເປັນພືດທີ່ມີອາຍຸຫລາຍປີ, ມັນຈຶ່ງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການລົງທຶນ ແລະ ວາງແຜນການເປັນໄປໄລຍະຍາວ ເພື່ອຂະຫຍາຍການຜະລິດ.”

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໂຄງການຕາບີ ສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມຂອງບ້ານຜາທອງໃນການນຳໃຊ້ P-FALUPAM ເພື່ອກຳນົດຊະນິດພັນ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພື້ນທີ່ກະສິກຳ, ແລະ ວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອກຳນົດຍຸດທະສາດແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນອະນາຄົດ. ຊາວບ້ານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງເມືອງໄດ້ຕົກລົງຈັດສັນເຂດປ່າໄມ້ສະເພາະ ສຳລັບການເກັບກູ້ ແລະ ປົກປັກຮັກສາຫວາຍ. ພວກເຂົາ ຍັງໄດ້ຕົກລົງອະນຸຍາດໃຫ້ປູກຫວາຍໃນພື້ນທີ່ໄຮ່ໝູນວຽນ ພາຍໃຕ້ການຈັດສັນຄອບຄອງໄລຍະຍາວ. ທ່ານ ອ່ອນສີ ກ່າວວ່າ: “ດຽວນີ້ຕາມທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດ, ຂ້ອຍໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນປູກຫວາຍໃນເນື້ອທີ່ເຄິ່ງເຮັກຕາໃນເນື້ອທີ່ໄຮ່ໝູນວຽນຂອງຂ້ອຍ. ໃນປີ 2016–2017, ຂ້ອຍ ສາມາດຂາຍຫວາຍໃນລາຄາ 200,000 ກີບ/ກິໂລ (22.00 ໂດລາ). ມາຮອດປີນີ້ (ຕົ້ນປີ 2020) ບໍ່ມີພໍ່ຄ້າມາຊື້. ຂ້ອຍ ຄິດວ່າມັນແມ່ນຍ້ອນບັນຫາ COVID, ແຕ່ວ່າ ຂ້ອຍ ກໍຍັງຈະສືບຕໍ່ປູກຫວາຍຕໍ່ໄປ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຊາວບ້ານກຳລັງປົກປັກຮັກສາຫວາຍປ່າໃນເຂດປ່າໄມ້ ແລະ ມີການປູກຂະຫຍາຍຕົ້ນຫລາຍຂຶ້ນໃຫ້ເປັນພືດປູກ ເພາະວ່າພວກເຂົາເຫັນວ່າມັນມີທ່າແຮງຫລາຍ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຕະຫລາດກໍຕາມ. ໃນປັດຈຸບັນມີຫວາຍຫຼາຍກວ່າເກົ່າເພື່ອນຳໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເປັນອາຫານ ແລະ ເພື່ອຂາຍໃຫ້ແກ່ພໍ່ຄ້າ. ຊາວກະສິກອນປູກຫວາຍ ຍັງມີບັນຫາດ້ານການຕະຫຼາດເຊັ່ນ: ການຂາດແຄນພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເຊື່ອມຕໍ່ພື້ນທີ່ເກັບກູ້ວຫວາຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ກັບ ຕະຫຼາດ. ລະບົບພາສີ, ໄປອະນຸຍາດ ແລະ ໂກຕາ ຂອງ ລັດຖະບານ ສຳລັບ ຫວາຍ ແມ່ນຍັງຈຳກັດ ຢູ່ ຊຶ່ງຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ດຳເນີນການໃນຫລາຍລະດັບ. ພໍ່ຄ້າຈີນໃນປັດຈຸບັນມາ ເກັບຊື້ເມັດແກ່ນຂອງໝາກຫວາຍ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນຂະແໜງການຜະລິດເຄື່ອງປະດັບ.

“ປະຈຸບັນ ຂ້ອຍ ເຂົ້າໄປເກັບຊີ້ ສາມ ເທື່ອຕໍ່ອາທິດ. ໜໍ່ໄມ້ແມ່ນມີຂະໜາດ ໃຫຍ່ ແລະ ງາມດີ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂາຍອອກໄດ້ງ່າຍ ຢູ່ໃນຕະຫຼາດ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບີ

ເຊື່ອມໂຍງຊີວະນາໆພັນກະສິກຳ ກັບ ການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ສຳລັບ ແມ່ຍິງ

ນາງ ພັນ ບົວລະພອນ. ອາຍຸ 35 ປີ. ມີສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຫ້າ ຄົນ (ເດັກນ້ອຍ ສາມຄົນ). ແມ່ຄ້າໜໍ່ໄມ້. ຢູ່ບ້ານ ນ້ຳທຸ່ມ, ເມືອງນ້ຳບາກ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ນາງ ພັນ ອາໄສຢູ່ໃນ ບ້ານນ້ຳທຸ່ມ, ຕັ້ງຢູ່ໄກຈາກ ບ້ານຜາທອງ 32 km. ຊຶ່ງ ບ້ານຜາທອງ ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດທ່າໄກສອກຫຼີກທີ່ເດີນທາງເຂົ້າ ໄປຫາໄດ້ຍາກ. ການເດີນທາງ ລະຫວ່າງ ບ້ານໃຊ້ເວລາສອງສາມຊົ່ວ ໂມງເພາະວ່າເປັນເຂດພູສູງ ແລະ ສະພາບເສັ້ນທາງບໍ່ດີ. ນາງ ພັນກ່າວ ວ່າ: “ຂ້ອຍ ເປັນ ແມ່ຄ້າຂາຍຊີ້ນ ຢູ່ ບ້ານ ຂ້ອຍ”. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ຊາວບ້ານຜາທອງ ເກັບໜໍ່ໄມ້ພຽງແຕ່ສຳລັບເປັນສະບຽງອາຫານເທົ່າ ນັ້ນ, ແຕ່ວ່າ ສັດລ້ຽງທີ່ລ້ຽງແບບປ່ອຍ ຈະກິນໜໍ່ໄມ້ເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ຈຶ່ງບໍ່ມີໜໍ່ໄມ້ ສຳລັບ ເກັບເອົາໄປຂາຍໄດ້ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ. ປະຊາຊົນ ບ້ານຜາທອງ ຈຶ່ງມີໃຜມາເກັບຊີ້ໜໍ່ໄມ້ ພວກເຂົາ ຈຶ່ງບໍ່ມີ ຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະເຮັດການປູກໄມ້ປ່ອງເອົາໜໍ່ເພື່ອຂາຍ.”

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໃນປີ 2016, ໂຄງການຕາບີ ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ ບ້ານຜາທອງ ໃນການ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍນຳໃຊ້ P-FALUPAM ເພື່ອກຳນົດພື້ນທີ່ດິນ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນບັດຈຸບັນ ແລະ ຊະນິດພັນພືດທີ່ສຳຄັນທີ່ພວກ ເຂົາສາມາດເກັບກູ້ ແລະ ຂາຍ. ຊາວບ້ານແລະ ພະນັກງານລັດໃນທ້ອງ ຖິ່ນ ເຫັນດີ ຈັດສັນທີ່ດິນໃນບ້ານ ເພື່ອເປັນບ່ອນລ້ຽງສັດ ແລະ ພື້ນທີ່ສະ ເພາະ ສຳລັບ ການອະນຸລັກແລະ ເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນໄມ້ປ່ອງ. ນາງ ພັນ ກ່າວວ່າ: “ປີນີ້, ຂ້ອຍ ເລີ່ມຕົ້ນເກັບຊີ້ໜໍ່ໄມ້ ຈາກ ບ້ານຜາທອງ. ຂ້ອຍ ຊີ້ໜໍ່ໄມ້ສອງຊະນິດ: ໜໍ່ກູດ ໃນລາຄາ 2,000 ກີບ ຕໍ່ ກິໂລ (0.22 ໂດລາ) ແລະ ໜໍ່ຂົມ ໃນລາຄາ 7,000 ກີບ ຕໍ່ ກິໂລ (0.78 ໂດລາ). ໜໍ່ຂົມ ມີລົດຊາດດີກວ່າໜໍ່ກູດ. ຫຼັງຈາກ ຊີ້ໜໍ່ໄມ້ດິບແລ້ວ, ຂ້ອຍ ກໍຕົ້ມມັນເພື່ອຮັກສາຄຸນນະພາບ ແລະ ລົດຊາດກ່ອນທີ່ຈະຂາຍອອກໂດຍສະເພາະ ໜໍ່ຂົມ ຂ້ອຍ ສາມາດມີກຳໄລໄດ້ພຽງ 3,000 ກີບຕໍ່ກິໂລ (0.33 ໂດລາ). ຂ້ອຍ ບໍ່ໄດ້ກຳໄລຫຼາຍ ຍ້ອນວ່າ ຕ້ອງໄດ້ຂັບລົດໄກຈຶ່ງເຖິງບ້ານນີ້ ແລະ ລາຄານ້ຳມັນກໍແພງແລ້ວ, ດຽວນີ້ ຂ້ອຍ ໄປເກັບຊີ້ສາມເທື່ອ ຕໍ່ ໜຶ່ງອາທິດ. ໜໍ່ໄມ້ ແມ່ນມີຂະໜາດ ໃຫຍ່ ແລະ ເບິ່ງງາມດີ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຂາຍອອກໄດ້ງ່າຍ ຢູ່ໃນຕະຫຼາດ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

P-FALUPAM ສົ່ງຜົນໃຫ້ມີໂອກາດສ້າງລາຍໄດ້ດີກວ່າ ສຳລັບ ຜູ້ເກັບໜໍ່ໄມ້ປ່ອງ ແລະ ຜູ້ຄ້າຊີ້-ຂາຍ. ປ່າໄມ້ປ່ອງ ທີ່ໄດ້ຮັບການປົກ ປັກຮັກສາ ເພື່ອການເກັບກູ້ເອົາໜໍ່ໄມ້, ບັດຈຸບັນ ຊາວບ້ານ ຖືວ່າເປັນ “ທະນາຄານນ້ອຍໆ”. ຊາວບ້ານຜູ້ໜຶ່ງທີ່ຂາຍໜໍ່ໄມ້ ໃຫ້ແກ່ນາງ ພັນ ໃນເວລາໃຫ້ສຳພາດ ໄດ້ກ່າວວ່າ: “ແຕ່ກໍເມື່ອຕອນ ຂ້ອຍ ຍັງເປັນເດັກນ້ອຍ ຖ້າ ຂ້ອຍ ຕ້ອງການເງິນຊື້ເຂົ້າໜົມ ຫຼື ຊື້ປຶ້ມສໍາ ລັບ ໄປໂຮງຮຽນ, ຂ້ອຍ ກໍໄປເກັບໜໍ່ໄມ້ຈຳນວນໜຶ່ງໄປຂາຍເອົາເງິນ.” ແມ່ຄ້າທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ: ນາງ ພັນ ສາມາດເຂົ້າໄປເກັບຊີ້ໜໍ່ໄມ້ທີ່ມີ ຄຸນນະພາບສູງ ຈາກ ຜູ້ເກັບກູ້ ເພື່ອເອົາມາປຸງແຕ່ງ ແລະ ຂາຍສ້າງກຳໄລ.

“ຂ້າພະເຈົ້າຮັບຜິດຊອບໃນການເບິ່ງແຍງເລື່ອງເງິນ ແລະ ຂ້າພະເຈົ້າເຂົ້າ
ຮ່ວມທຸກໆການ ສົນທະນາ ໃນບ້ານ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບິ

ສ້າງໂອກາດໃນການເປັນຜູ້ນຳໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ

ນາງ ມິດ ຈິດທະພອນ. ອາຍຸ 36 ປີ, ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວ ຫົກ ຄົນ (ເດັກນ້ອຍ ສີ່ ຄົນ). ຮຽນຊັ້ນປະຖົມ. ຢູ່
ບ້ານເຮື້ອໂດຍ, ເມືອງໂພນໄຊ, ແຂວງຫຼວງພະບາງ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ນາງ ມິດ ຈິດທະພອນບໍ່ໄດ້ຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ. ນາງ
ຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ກັບການຊ່ວຍເຫຼືອ ພໍ່-ແມ່ ຂອງ ນາງເຮັດການ
ປູກ ແລະ ເກັບກ່ຽວເຂົ້າໄຮ່ໃນເຂດພູດອຍ. ໃນຖານະທີ່
ເປັນແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ, ນາງ ສືບຕໍ່ປູກເຂົ້າໄຮ່ ແລະ
ເບິ່ງແຍງຄອບຄົວລູກ ແລະ ຜົວ ຂອງ ນາງ. ສັງຄົມຊົນເຜົ່າ
ມັງ ຍັງເຂັ້ມງວດຕາມປະເພນີທີ່ສືບທອດກັນມາແຕ່ປູ່ຍ່າ
ຕາຍາຍ ແລະ “ສະຖານທີ່ ຂອງ ຜູ້ຍິງ ແມ່ນຢູ່ໃນເຮືອນ”.
ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ຍິງ ບໍ່ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາໃຫ້ຮັບຜິດ
ຊອບໜ້າທີ່ຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານງານໃນຄະນະກຳມະການ
ບ້ານ ແລະ ແມ່ຍິງ ບໍ່ເຄີຍຖືກຄັດເລືອກໃຫ້ມີຕຳແໜ່ງ ເປັນ
ຜູ້ນຳບ້ານ. ໃນປີ 2017, ໂຄງການຕາບິ ສະໜັບສະໜູນ
ບ້ານເຮື້ອໂດຍ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການວາງແຜນນຳ
ໃຊ້ທີ່ດິນ, ໂດຍ ນຳໃຊ້ P-FALUPAM ໃນການວາງແຜນ
ວິໄສທັດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ.

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ນາງ ມິດ ກ່າວວ່າ “ ໃນປີ 2017, ບ້ານເລີ່ມນຳໃຊ້ຂະບວນ
P-FALUPAM. ແລະ ຕ້ອງໄດ້ມີ ແມ່ຍິງ ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ
ຂ້ອຍ ກໍຖືກຮ້ອງຂໍໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການນີ້. ຂ້ອຍ
ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຫຼາຍຄັ້ງກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນ.”
ໃນຖານະທີ່ເປັນ ສະມາຊິກ ຂອງຄະນະກຳມະການນີ້,
ນາງ ມິດ ແມ່ນສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສາມາດໃນການນຳພາ ຂອງ ນາງ ເຂົ້າໃນການຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນເຮັດການຕັດສິນໃຈ
ກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃນອະນາຄົດ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ທຸກຄົນພາຍໃນບ້ານໄດ້ຮັບໜ້າກຸ້ມ. ອີງໃສ່ຄວາມເປັນຜູ້ນຳທີ່ຫ້າວຫັນ ຂອງ
ນາງ ແລະ ຈາກທັດສະນະ ຂອງ ແມ່ຍິງກ່ຽວກັບ ຄະນະກຳມະການ P-FALUPAM ບ້ານ, ນາງ ໄດ້ຖືກເຊີນໃຫ້ເຂົ້າຮັບຕຳແໜ່ງເປັນ
ຜູ້ນຳວຽກອື່ນອີກ. ນາງກ່າວວ່າ: “ໃນປີ 2019, ຂ້ອຍ ໄດ້ຖືກເລືອກໃຫ້ເປັນ ນາຍບ້ານ, ຂ້ອຍ ຮັບຜິດຊອບດ້ານການເງິນ ແລະ ຂ້ອຍ ກໍ
ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການສົນທະນາປຶກສາຫາລືດ້ານຕ່າງໆທັງໝົດພາຍໃນບ້ານ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ນາງ ມິດ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈຂັ້ນບ້ານ. ນາງກ່າວວ່າ, “ຜົວ ຂອງ ຂ້ອຍ ຕົກລົງເຫັນດີວ່າ
ຂ້ອຍ ສາມາດເປັນ ສະມາຊິກຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງບ້ານ. ສະນັ້ນ ຄົນອື່ນ, ລວມທັງ ສະມາຊິກຄະນະກຳມະການອື່ນໆ,
ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຊາຍທັງໝົດກໍພາກັນມີຄວາມນັບຖືຂ້ອຍ. ຂ້ອຍມີຄວາມຍິນດີທີ່ຈະເປັນຕົວແທນຂອງແມ່ຍິງໃນໝູ່ບ້ານ. ໃນການເຮັດວຽກນີ້
ຂ້ອຍ ສາມາດສະແດງໃຫ້ ຜູ້ຍິງຄົນອື່ນ ເຫັນວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ກໍສາມາດເຮັດໄດ້ຄືກັນ.” ດຽວນີ້ ນາງ ເປັນແບບຢ່າງທີ່ດີ ສຳລັບ ແມ່ຍິງໝູ່
ໃນຊຸມຊົນ ຂອງ ນາງ.

“ການປ່ຽນແປງໃນ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ ກ່ຽວກັບ ສິດໃນການຄອບຄອງ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນກຳລັງຄົ້ນຄວ້າປົກສາຫາລື ຢູ່ໃນ ລະດັບສູງສຸດ ຂອງ ລັດຖະບານ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບິ

ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການປົກສາຫາລືໃນລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້

ຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍການພັດທະນາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງ ລາວ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ສະພາບທີ່ເປັນທາງການ ກ່ຽວກັບການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໄດ້ຖືກຫຼຸດລົງຢ່າງຊ້າໆ. ມັນໄດ້ຖືກຖືວ່າເປັນສາເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ. ອຸປະສັກທີ່ສຳຄັນແມ່ນຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ໜ້າປວກການປະຕິບັດການນີ້ແມ່ນເປັນ “ການຖາງ ແລະ ຈູດ” ຫຼື “ການບຸກເບີກເນື້ອທີ່ເຮັດໄຮ່ແບບເລື່ອນລອຍ” ທີ່ເປັນການທຳລາຍພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ການປະຕິບັດແມ່ນອີງໃສ່ “ກະສິກຳແບບໝູນວຽນ” ໂດຍມີໄລຍະ ຮອບການໝູນວຽນເຖິງ 12 ປີ ແລະ ໄດ້ມີການຄຸ້ມຄອງແບບຕາມປະເພນີທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ຢູ່ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍຂອງ ຊາດ. ແຕ່ກ່ອນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຂັ້ນຕອນການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ ໂດຍ ຊຸມຊົນມີສ່ວນຮ່ວມໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ບໍ່ມີຂໍ້ມູນຫຼາຍ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ລະບົບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ເພື່ອການຕັດສິນໃຈທີ່ດີກວ່າ.

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

P-FALUPAM ແມ່ນຂະບວນການທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຊຸມຊົນ. ການນຳໃຊ້ P-FALUPAM, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນຄ່າເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ສ້າງບັນຊີ ຊີວະນາໆພັນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງລະບົບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ P-FALUPAM ໂດຍສູນພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງມະຫາວິທະຍາໄລ Berne ໃນ ປະເທດລາວ ໄດ້ຖືກນຳສະເໜີ ຕໍ່ ສະພາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບ ຄວາມເປັນຈິງ ຂອງ ການປະຕິບັດການກະສິກຳເຂດພູດອຍ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ ຂອງ ປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດພູດອຍ.

ຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990, ຄຳວ່າ: “ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ” ແມ່ນຢູ່ໃນຕາຕະລາງສົນທະນາ ຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ ແມ່ນການປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ແລະ ດຽວນີ້ຍັງບໍ່ມີທາງເລືອກໃດໆ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ຊາວບ້ານ ຍຸດເຊົາການເຮັດໄຮ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນການຍອມຮັບ ຈາກ ຜູ້ນຳຫຼາຍທ່ານ ລວມທັງ ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຜູ້ທີ່ມາຈາກພື້ນທີ່ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ. ການສົນທະນາຕ່າງໆ ກຳລັງດຳເນີນການຢູ່ ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນຮອດລະດັບເຕັກນິກ. ການປ່ຽນແປງ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ປີ 2019 ປະກອບມີການຮັບຮູ້ສິດຕາມປະເພນີ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ໂຄງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃນພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍແບບດັ້ງເດີມ ຊຶ່ງປະກອບມີ ການເຮັດໄຮ່ເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ການເຮັດໄຮ່ເລື່ອນລອຍ.

ວິທີການຮັບຮູ້ສິດຕາມປະເພນີໃນ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແມ່ນຍັງບໍ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງທາງດ້ານເຕັກນິກ, ໂດຍສະເພາະ ເມື່ອທີ່ດິນດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂອງລັດ. ທັງ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຜີຍແຜ່. ໂຄງການຕາບິ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຫຼາຍໆກອງປະຊຸມ ເພື່ອປົກສາຫາລືການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເຕັກນິກ ສຳລັບ ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາການເຮັດໄຮ່ ທີ່ເປັນສິດຕາມປະເພນີ ແລະ ສາມາດບັນທຶກເຂົ້າໃສ່ໃນຂໍ້ມູນ P-FALUPAM.

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ບັນດາສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ຍອມຮັບວ່າການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນຍັງມີຢູ່ ແລະ ເປັນການປະຕິບັດການກະສິກຳທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍ. P-FALUPAM ໄດ້ຮວບຮວມຂໍ້ມູນລະອຽດ ແລະ ສິດຕາມປະເພນີກໍແມ່ນໄດ້ຮັບຄວາມເຂົ້າໃຈດີ ໃນຫຼັກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບາງສິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນແມ່ນຖືກບັນທຶກໄວ້ເປັນເອກະສານ ແລະ ຮັບຮອງເອົາໃນຂັ້ນເມືອງ. ສະຖານະພາບ ຂອງ ທີ່ດິນເຮັດໄຮ່ແບບໝູນວຽນ ຢູ່ໃນ ພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ ຂອງ ລັດ ຍັງບໍ່ຈະແຈ້ງເທື່ອ, ແຕ່ປະເດັນດັ່ງກ່າວ ກຳລັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການສົນທະນາປົກສາຫາລືກັນຢູ່.

“ທ່ານ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈສະພາບຄວາມເປັນຈິງຢູ່ຮາກຖານ ແລະ ຕ້ອງມີຄວາມ
ຮູ້ດ້ານວິຊາການ ຖ້າຫາກທ່ານຕ້ອງການເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາ ກ່ຽວກັບ
ນະໂຍບາຍທີ່ດິນ.”

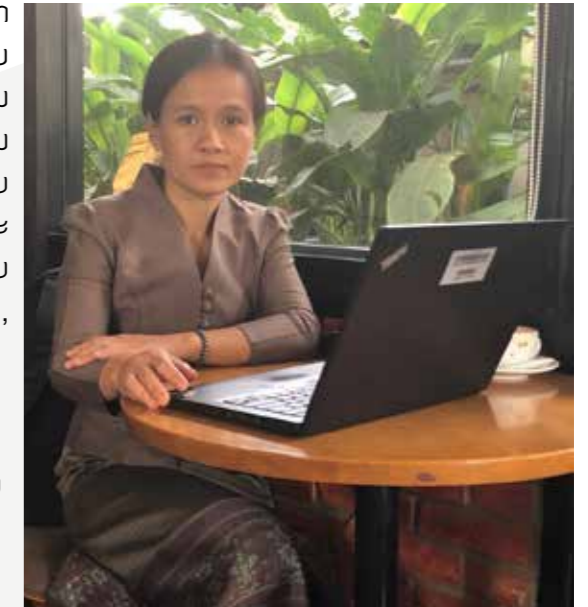
ຮູບຖ່າຍ: ຕາບິ

ເຮັດໃຫ້ ແມ່ຍິງ ໜຸ່ມຈາກບ້ານໃນເຂດຊົນນະບົດ ກາຍເປັນ ຜູ້ຊ່ຽວຊານ ດ້ານການວາງແຜນການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ

ທ່ານ ນາງ ລັກ ບຸນມິໄຊ, ປະລິນຍາເອກດ້ານການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ຊ່ຽວຊານດ້ານ P-FALUPAM
ໂຄງການຕາບິ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ປອ. ລັກ ບຸນມິໄຊ, ພະນັກງານ ຂອງ ໂຄງການຕາບິ ຮັບຜິດຊອບຊ່ວຍວຽກ
P-FALUPAM ຈາກ 2017 to 2019. ນາງ ກ່າວວ່າ: “ຂ້ອຍ ຮັບຜິດຊອບຊ່ວຍ
ພັດທະນາ ແລະ ປະຕິບັດວິທີການ P-FALUPAM, ຊຶ່ງຫມາຍຄວາມວ່າການ
ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ບັນດາກົມວິຊາການ ຂອງ ພາກລັດ, ອົງການ NGO, ອົງການ
ຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ເຮັດການຄົ້ນຄວ້າ, ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄອບ
ຄອງປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນໃນ 13 ແຂວງ. ບັນດາໜ້າທີ່ອື່ນ ຂ້ອຍ ໄດ້ຊ່ວຍພັດທະ
ນາ ແລະ ກວດກາເນື້ອໃນການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ສຳລັບ
P-FALUPAM ແລະ ໄດ້ຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານລັດ ໃນ ລະດັບຊາດ,
ແຂວງ ແລະ ເມືອງ.”

ຮູບຖ່າຍ: ທ່ານ ນາງ ລັກ ບຸນມິໄຊ

ປອ. ລັກ ມາຈາກເມືອງນ້ອຍໃນແຂວງຫົວພັນ. ມັນເປັນເລື່ອງຍາກສຳລັບ ແມ່
ຍິງຈາກຊົນນະບົດ ທີ່ຈະນຳເອົາວຽກ ຂອງ ນາງ ເຂົ້າໃນຕຳແໜ່ງທີ່ ນາງ ຈະສາ
ມາດມີອິດທິພົນຕໍ່ນະໂຍບາຍໃນລະດັບຊາດ. ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ
ກ່ຽວກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງທີ່ຊຸມຊົນຊົນນະບົດປະເຊີນໜ້າຢູ່ ແລະ ການ
ເຂົ້າເຖິງໂອກາດໃນການສຶກສາຢູ່ນອກ ປະເທດລາວ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຄວາມຮູ້ດ້ານ
ວິຊາການທີ່ຈຳເປັນເຂົ້າໃນການສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍ. ການມີສ່ວນຮ່ວມ
ຂອງ ແມ່ຍິງໃນບັນຫາທີ່ດິນໃນ ລາວແມ່ນຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດລັດບຮາກຖານ ແລະ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນໃນລະດັບຊາດ.
ປອ. ລັກ ໄດ້ແນະນຳເພື່ອນຮ່ວມງານທີ່ເປັນເພດຍິງ ວ່າ: “ທ່ານ ຕ້ອງເຂົ້າໃຈສະພາບຕົວຈິງຂອງທ້ອງຖິ່ນຮາກຖານ ແລະ ຕ້ອງມີ
ຄວາມຮູ້ທາງວິຊາການ ຖ້າຫາກ ທ່ານ ຕ້ອງການເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ດິນ.”

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ຫຼັງຈາກເຮັດວຽກ P-FALUPAM ໃນ ໂຄງການຕາບິ, ປອ. ລັກ ໄດ້ມີໂອກາດເປັນຕົວແທນຂອງໂຄງການຕາບິເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງປະ
ຊຸມຂອງ ກຸ່ມເຮັດວຽກຍ່ອຍ ຂອງ ລັດ ກ່ຽວກັບ ນະໂຍບາຍປ່າໄມ້ ແລະ ທີ່ດິນ. ນາງ ໄດ້ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ ຂອງ
P-FALUPAM ແລະ ເຮັດໃຫ້ ໂຄງການຕາບິ ໄດ້ມີຊື່ສຽງໃນການສົນທະນາເຫຼົ່ານີ້. ການເຮັດວຽກ P-FALUPAM ເຮັດໃຫ້ ນາງ ກາຍ
ເປັນຕົວແທນກະບອກສູງ ຂອງ ຄົນທຸກຍາກທີ່ປະເຊີນກັບຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນບັນຫາທີ່ດິນ. ໃນລະດັບຊາດ, ປອ. ລັກ ໄດ້ປະ
ກອບສ່ວນເຂົ້າໃສ່ການປັບປຸງ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນສະບັບໃໝ່ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ໃນນາມເປັນສະມາຊິກກຸ່ມທີ່ປຶກສາອາສາ
ສະໝັກ. ຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມ ເພື່ອປຶກສາຫາລືວິເຄາະວິໃຈ ແລະ ແນວທາງເລືອກຕ່າງໆ. ປອ. ລັກ ກ່າວວ່າ: “ມັນເປັນວຽກທີ່ຕ້ອງ
ໄດ້ສຸມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍ ແລະ ບົດບາດໃຈກາງ ຂອງ ສະມາຊິກກຸ່ມທີ່ປຶກສາ ກຳລັງມີຄວາມສຳຄັນຫລາຍ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ປອ. ລັກ ກ່າວວ່າ, “ຂ້ອຍ ໄດ້ຮັບຄວາມເຊື່ອຖື ຈາກ ພະນັກງານລັດ, ນັກຮຽນ ແລະ ຊ່ຽວຊານທີ່ດິນ ຍ້ອນຜົນມາຈາກປະສົບການ
ຂອງຂ້ອຍທີ່ເຮັດວຽກກັບໂຄງການຕາບິ ແລະ ຂະບວນການ P-FALUPAM. ມີຄົນພໍໃຈພິຈາລະນາເອົາການປະກອບສ່ວນ ຂອງ
ຂ້ອຍ.” ດຽວນີ້ ປອ. ລັກ ໄດ້ເຮັດວຽກ ຢູ່ ທະນາຄານໂລກ ເພື່ອກະກຽມຂຽນ ໂຄງການພັດທະນາການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ພູມສັນຖານ
ຂອງ ລາວ ເປັນໂຄງການທີ່ຈະມີກຳນົດເວລາເຈັດປີ. ນາງ ສືບຕໍ່ນຳເອົາບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງດ້ານທີ່ດິນ ທີ່ປະຊາຊົນຜູ້
ທຸກຍາກພວມປະເຊີນຢູ່ ເຂົ້າໃສ່ໃນເອກະສານນັ້ນ ເພື່ອສາມາດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ ແມ່ຍິງ ມີສຽງໃນການ
ສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍ.

“ເມື່ອ DALaM ເລີ່ມຕົ້ນ, ມີພະນັກງານ ຈຳນວນໜ້ອຍ ທີ່ມີພື້ນຖານ ຫຼື ການ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບທີ່ດິນ. ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບແມ່ນຈະແຈ້ງ ຂຶ້ນຕື່ມ, ແຕ່ວ່າພະນັກງານຍັງບໍ່ມີຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ P-FALUPAM ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ຈຳເປັນເທົ່າທີ່ຄວນ.”

ຮູບຖ່າຍ: ຕາບິ

ສ້າງຄວາມສາມາດໃຫ້ ພະນັກງານລັດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ ໃນການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ທ່ານ ໄພທູນ ພິລາກອນ, ຫົວໜ້າສູນສຳຫຼວດ ແລະ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ, ກົມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກຳ (DALaM), ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ທ່ານ ໄພທູນ ພິລາກອນ ກ່າວວ່າ: “ໂຄງການຕາບິ ເປັນຜູ້ເລີ່ມ, ແລະ P-FALUPAM ແມ່ນໜຶ່ງຂະບວນການສຳຄັນທີ່ພວກເຮົານຳໃຊ້, ຂະບວນ ການດັ່ງກ່າວ ຊ່ວຍສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນ ແລະ ການ ຈັດຕັ້ງ ຂອງ ລັດ ໂດຍການສ້າງແຜນທີ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ທີ່ຮັບຮູ້ ແລະ ກຳ ນົດໂດຍຊາວບ້ານ, ການນຳໃຊ້ແຜນການເຫຼົ່ານັ້ນເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ ການວາງແຜນພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ການເຈລະຈາການຄ້າແລະການປະ ຕິບັດແຜນການໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືຄຸ້ມຄອງແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຮ່ວມກັນ.”

ສູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ ກົມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນກະສິກຳ ຫຼື DALaM. ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕົ້ນຕໍ ແມ່ນການຕິດຕາມແລະ ກວດກາການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນກະສິກຳ, ລວມທັງການ ວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການແບ່ງເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ. ທ່ານ ໄພທູນ ກ່າວ ວ່າ: “ເມື່ອ DALaM ເລີ່ມຕົ້ນ, ພາຍໃນສູນ ມີພະນັກງານມີພຽງຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ມີພື້ນຖານ ຫຼື ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາທີ່ດິນແລ້ວ. ກຳນົດ ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບແມ່ນແຈ້ງດີ, ແຕ່ວ່າພະນັກງານ ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມຮູ້ P-FALUPAM ແລະ ເຄື່ອງມື ຕາມຄວາມຕ້ອງການທີ່ ຈຳເປັນເທົ່າທີ່ຄວນ”.

ຮູບຖ່າຍ: ນາງ ແສງພະຈັນ ສອນທະວີໄຊ

ຫຼັງຈາກໄດ້ມີ P-FALUPAM

ໃນຖານະເປັນຄູ່ຮ່ວມງານຫຼັກ ຂອງ ຂະບວນການ P-FALUPAM ພາຍໃນ ໂຄງການຕາບິ, DALaM ໄດ້ຮັບ ງົບປະມານ ແລະ ອຸປະ ກອນ ສຳລັບ ການພັດທະນາການວາງແຜນ, ຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນຂັ້ນບ້ານ, ແລະ ໄດ້ສ້າງ ຄູ່ມື ກ່ຽວກັບ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ GIS. ທ່ານ ໄພທູນ ກ່າວວ່າ “ພວກເຮົາ ໄດ້ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດ ຂອງ ພະນັກງານພວກເຮົາຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ກ່ຽວກັບ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການ P-FALUPAM ໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມກັບການເຮັດ ວຽກຕົວຈິງ, ຂ້ອຍແມ່ນພະນັກງານຫຼັກແຫຼ່ງຄົນໜຶ່ງຢູ່ສູນDALaMທີ່ເຮັດການພັດທະນາຂະບວນການP-FALUPAM. ຂ້ອຍໄດ້ນຳໃຊ້ ບົດຮຽນ ຈາກປະສົບການ ຂອງ ທີມງານ ແລະ ຈາກການປະຕິບັດຕົວຈິງໃນພາກສະໜາມ. ເມື່ອ ພວກເຮົາ ພົບເຫັນຊ່ອງຫວ່າງໃນ ບົດແນະນຳ, ພວກເຮົາ ກໍໄດ້ປັບປຸງ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ມີການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຫຼາຍເກີນໄປກ່ຽວກັບທີ່ດິນກະສິກຳ ຫຼາຍກວ່າດ້ານປ່າ ໄມ້. ໃນປີ 2019–2020, ຂ້ອຍ ໄດ້ພັດທະນາສອງຄູ່ມື ສຳລັບ P-FALUPAM, ສະບັບໜຶ່ງ ແມ່ນການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ກະສິກຳ, ແລະ ສະບັບທີ່ສອງ ແມ່ນການໝາຍແບ່ງເຂດແດນ.”

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ຜູ້ຕັດສິນໃຈ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ບັດຈຸບັນຮັບຮູ້ ແລະ ນັບຖື DALaM ໃນດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ ຂອງພະນັກງານ, ຜູ້ທີ່ປະ ສົບຜົນສຳເລັດໃນການປະຕິບັດຂະບວນການP-FALUPAMແລະສາມາດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ຄົນອື່ນອີກ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນພະນັກງານ ໃນ ລະດັບແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ພະນັກງານ DALaM ປະຈຸບັນມີຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາການ ເພື່ອນຳໃຊ້ຄູ່ມືໄດ້ຢ່າງທີ່ມີຜົນ ສຳເລັດດີ ແລະ ມີຄວາມສາມາດໃນການພັດທະນາ ແລະ ບັບປຸງຄູ່ມື ໄດ້ດ້ວຍຕົນເອງ. DALaM ກຳລັງດຶງດູດການຮ່ວມມື ແລະ ໂອກາດເປັນເພື່ອນຮ່ວມງານກັນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອເພີ່ມທະວີ ແລະ ຂະຫຍາຍການນຳໃຊ້ບົດແນະນຳ ຂະບວນການ P-FALUPAM, ໂດຍສະເພາະຮ່ວມມື ກັບ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ແລະ ບໍລິສັດພູເບ້ຍມາຍນັ້ງ. ນອກເໜືອຈາກ 3 ແຂວງເປົ້າໝາຍ ທີ່ ໂຄງການຕາບິ ນຳໃຊ້ P-FALUPAM ແລ້ວ DALaM ກໍໄດ້ຂະຫຍາຍວຽກດັ່ງກ່າວ ອອກໄປສູ່ 10 ແຂວງອື່ນອີກ.

“ ໂຄງການຊາ ເມືອງເມິງ ດຳເນີນການໄປໄດ້ດີ ແລະ ປະກອບສ່ວນສ້າງລາຍຮັບເປັນປົກກະຕິ ໃຫ້ແກ່ ຊາວກະສິກອນ.”

ຮູບຖ່າຍ: MRLG

ການຂະຫຍາຍຂີດຄວາມສາມາດ ຂອງ NGO ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ປະເດັນການຄອບຄອງທີ່ດິນ

ທ່ານ ນາງ ວັນສີ ແສງຍາວົງ, ຜູ້ອຳນວຍການ ບໍລິສັດ ແມ່ຍິງຮ່ວມໃຈພັດທະນາ (MHP). ເມືອງເມິງ, ແຂວງບໍ່ແກ້ວ. ເພື່ອນຮ່ວມງານກັບ ໂຄງການ Mekong Region Land Governance (MRLG).

ກ່ອນມີ P-FALUPAM

ແຂວງບໍ່ແກ້ວ ເປັນແຂວງພູດອຍທາງພາກເໜືອ ຂອງ ປະເທດລາວ, ມີ ປະຊາຊົນບັນດາຊົນເຜົ່າສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຊົນເຜົ່າມັ້ງ, ຂະມຸ, ອາຄາ ແລະ ລາຫູ. ມີຫຼາຍຄອບຄົວເຮັດການຜະລິດຊາ ທີ່ເກັບໃບຊາມາຈາກ ຕົ້ນຊາພື້ນເມືອງ ທີ່ມີ “ອາຍຸ 1000 ປີ”. ແຕ່ວ່າ ບໍ່ແມ່ນຊາວກະສິກອນທຸກຄົນທີ່ຈະຮູ້ເຖິງທ່າແຮງທີ່ມີຄຸນຄ່າສູງ ຂອງ ຊາປ່າທຳມະຊາດນີ້. ເພາະສະນັ້ນ, ຕົ້ນຊາເຖົ້າຈຶ່ງມັກຖືກຕັດທຳລາຍເພື່ອເຮັດໄຮ່ໝູນວຽນປູກເຂົ້າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ປ່າຊາທຳມະຊາດດັ່ງກ່າວ ຍັງຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງຈາກການບຸກລຸກຕັດຖາງເພື່ອປູກກ້ວຍເປັນສິນຄ້າ. ໂຄງການແມ່ຍິງຮ່ວມໃຈພັດທະນາໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ແລະ ຮັບຮູ້ເຖິງໄພຂົ່ມຂູ່ ຕໍ່ ຕົ້ນຊາທີ່ມີອາຍຸແກ່ ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ ວິຖີການດຳລົງຊີວິດ ຂອງ ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ. ໂຄງການ ໄດ້ຊ່ວຍຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຕົ້ນຊາ ບໍ່ໃຫ້ຖືກທຳລາຍຕໍ່ໄປ.

ຮູບຖ່າຍ: MRLG

ຫຼັງຈາກໄດ້ ມີ P-FALUPAM

ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ ຈາກ ໂຄງການຕາບິ ກ່ຽວກັບການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະການຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນທົ່ວບ້ານໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ພາກລັດຕົກລົງຮັບຮູ້ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ຂອງ ຊຸມຊົນ ລວມທັງສິດນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ຊ່ວຍເຂົ້າໃນການປົກປັກຮັກສາປ່າຊາ ເພື່ອການນຳໃຊ້ທີ່ຍືນຍົງ. ຈາກນັ້ນ ໂຄງການ ກໍໄດ້ຊ່ວຍໃຫ້ຊາວບ້ານ ສ້າງສະຫະກອນຜະລິດຊາ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງຜະລິດຕະພັນ ຂອງ ພວກເຂົາ ເຂົ້າກັບ ຕະຫຼາດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ

ສະຫະກອນຜະລິດຊາ ໄດ້ເລີ່ມປະກອບສ່ວນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຊົນເຜົ່າ. ພວກເຂົາເຈົ້າ ຜະລິດຊາ ເລີ່ມຈາກ ຊາຂຽວ, ຊາດຳ ແລະ ຊາແດງ ຈົນກາຍເປັນ ຜະລິດຕະພັນຊາລົງຂາຍໃຫ້ຮ້ານຄ້າໃຫຍ່ ເຊັ່ນ: ຊາຂົນ, ຊາເງິນ ແລະ ເໝົາຊາ. ຜະລິດຕະພັນຊາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄຸນະພາບດີ ບັນລຸໄດ້ຕາມມາດຕະຖານຕະຫຼາດສາກົນ, ສາມາດດຶງດູດຜູ້ຊື້ ມາຈາກ ປະເທດຝຣັ່ງ, ການາດາ, ສະວິສເຊີແລນ, ຈີນ ແລະ ສີລັງກາ.

ບັນນານຸກົມ

McDonald, B., Stevens, K., Nabben, T., Rogers, P. ND. Most Significant Change. BetterEvaluation. https://www.betterevaluation.org/en/plan/approach/most_significant_change

Davies, R., Dart, J. 2005. The Most Significant Change (MSC) Technique: A guide to its use. https://www.researchgate.net/publication/275409002_The_'Most_Significant_Change'_MSC_Technique_A_Guide_to_Its_Use

INTRAC. 2017. Most Significant Story. <https://www.intrac.org/wpcms/wp-content/uploads/2017/01/Most-significant-change.pdf>

Overseas Development Institute [ODI]. 2009. Strategy Development: Most Significant Change Toolkit. <https://www.odi.org/publications/5211-msc-most-significant-change-monito...>

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI]. 2017. Study Report. Situation Mapping/Analysis and Strategic Planning for SDC TABI Forest and Agricultural Land Use Planning in Lao PDR.

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI]. 2018. Manual: Participatory Forest and Agriculture Land Use Planning, Allocation and Management (P-FALUPAM). In Lao language.

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI] and Department of Agricultural Land Management [DALaM]. 2018. Plan for Forest and Land Use Management of Pa Khom Village, Homphan Goomban, Kouan District, Houaphan Province.

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI]. 2018. Putting upland agriculture and biodiversity on the map: Why is a new approach to land use planning needed?

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI]. 2018. Mid-Term Review on TABI Phase 4.

The Agro-Biodiversity Initiative [TABI]. 2019. Poster: Participatory Forest and Agriculture Land Use Planning, Allocation and Management (P-FALUPAM).

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ:

ຜູ້ກວດແກ້: Terry Clayton

ຜູ້ອອກແບບ ແລະ ການຈັດວາງ: ທ່ານ ວິໄລລັກ ຊຸນວິສິດ

ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກ ວາງແຜນ, ຈັດສັນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ຢູ່ບັນດາບ້ານ ພາຍໃນກຸ່ມບ້ານ ຕາມ 5 ບາດກ້າວ ແຕ່ລະ ບາດກ້າວມີຫຼາຍຂັ້ນຕອນ (ວຽກພາກຫ້ອງການແລະພາກສະໜາມ). ດໍາເນີນກິດຈະກຳຢູ່ຂັ້ນບ້ານເປັນຮອບວຽນ (4 ຮອບວຽນ) ເຊິ່ງເລີ່ມບ້ານໜຶ່ງກ່ອນໄປຫາ ບ້ານອື່ນ ແລະ ປະຕິບັດແບບນີ້ ໄປຕາມລຳດັບຈົນສໍາເລັດທຸກບາດກ້າວ ແລະ ຂັ້ນຕອນ. ລາຍລະອຽດໄດ້ສັງລວມໄວ້ລຸ່ມນີ້:

ບາດກ້າວ ແລະ ຂັ້ນຕອນ

ບາດກ້າວ 1 ການກະກຽມ

- 1 ແຜນວຽກ, ງົບປະມານ, ອຸປະກອນ/ເຄື່ອງມືຮັບໃຊ້ ແລະ ທີ່ມຽນ
- 2 ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນ ແລະ ຮ່າງເອກະສານ

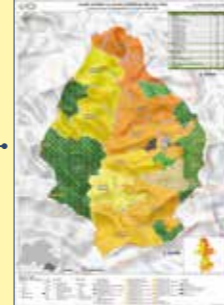
ບາດກ້າວ 2

- 1 ຈັດຕັ້ງ ແລະ ຝຶກອົບຮົມ ພະນັກງານວິຊາການຈາກຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ ຂັ້ນເມືອງ
- 2 ເປີດກອງ ປະຊຸມຂັ້ນບ້ານ
- 3 ສ້າງຕັ້ງຄະນະຮັບ ຜິດຊອບວຽກ P-FALUPAM ຂັ້ນບ້ານ
- 4 ເກັບກຳຂໍ້ມູນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ ແລະ ທ່າແຮງບໍ່ມີຊ່ອນ ພາຍໃນບ້ານແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
- 5 ສ້າງແຜນທີ່ພື້ນຖານພູມິສາດຂອງບ້ານ
- 6 ສ້າງແຜນທີ່ເຂດຄຸ້ມຄອງບ້ານ

ວຽກພາກສະໜາມ ຮອບ 1

ບາດກ້າວ 3 ການສ້າງແຜນທີ່ນໍາໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ, ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການປະເມີນຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ

- 1 ສ້າງແຜນທີ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ຄວາມປົກຫຸ້ມ ປ່າໄມ້ປະຈຸບັນ
- 2 ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ລະດັບຄອບຄົວ
- 3 ສໍາຫຼວດ ແລະ ເກັບຕົວຢ່າງດິນໃນເຂດການຜະລິດກະສິກໍາຂອງບ້ານ
- 4 ສັງລວມ ແລະ ວິເຄາະ ຂໍ້ມູນເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາ
- 5 ວິໄຈດິນ ແລະ ປະເມີນຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ

ວຽກພາກສະໜາມ ຮອບ 2

ຈັດກອງປະຊຸມ ສະເໜີຜົນວຽກບ້ານມາ ແລະ ວາງແຜນວຽກ ຮອບ 4

4

- 1 ເປີດກອງປະຊຸມນໍາສະເໜີແນວທາງ ວາງແຜນ, ຄຸ້ມຄອງນໍາໃຊ້ ທີ່ດິນກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງບ້ານ (FLUMZ)
- 2 ສ້າງແຜນຈັດສັນ FLUMZ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ
- 3 ທົບທວນ ແລະ ປັບປຸງ ແຜນຈັດສັນ FLUMZ ຂອງບ້ານ
- 4 ແນະນໍາ ແລະ ສົ່ງເສີມການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມແຜນຈັດສັນ FLUMZ

ວຽກພາກສະໜາມ ຮອບ 3

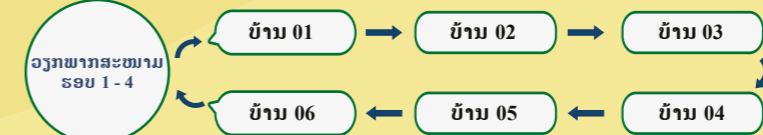
ບາດກ້າວ 4 ກວດກາຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຕາມແຜນຈັດສັນ FLUMZ

- 1 ກະກຽມທີ່ມຽນ, ຂໍ້ມູນ, ແຜນທີ່ ແລະ ອຸປະກອນ
- 2 ກວດກາຕິດຕາມ, ປະເມີນ ແລະ ປັບປຸງແຜນຈັດສັນ FLUMZ
- 3 ຈັດກອງປະຊຸມຮັບຮອງເອົາແຜນຈັດສັນ FLUMZ ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ
- 4 ມອບບົ່ມແຜນຈັດສັນ FLUMZ ແລະ ຕິດປ້າຍແຜນທີ່

ວຽກພາກສະໜາມ ຮອບ 4

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກ P-FALUPAM ເປັນຮອບຢູ່ບ້ານ

ຕົວຢ່າງ: ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກພາກສະໜາມຮອບ 1 (ບາດກ້າວທີ 2) ຢູ່ບ້ານທີ 1 ດ້ວຍເຮັດສໍາເລັດກິດຈະກຳຂອງບາດກ້າວດັ່ງກ່າວຢູ່ບ້ານນີ້ກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຍ້າຍໄປບ້ານທີ 2 ແລະ ບ້ານຖັດປ່າຕາມລຳດັບຈົນສໍາເລັດທຸກບ້ານ ຢູ່ພາຍໃນກຸ່ມບ້ານນີ້ ແລ້ວຈຶ່ງຍ້າຍຕໍ່ບາດກ້າວຕໍ່ໄປໃນວຽກພາກສະໜາມດັ່ງໜ້າ.

